¶ Roberti Whitintoni lichfeldiensis gram
matices magistri ⁊ protouatis Anglie i flo-
rentissima Oxoniensi academia laureati lu
cubrationes.

De synonymis.

Appellatiuorum
Deorum
Dearum

Deorum
Dearum
Heroum
Heroinarum
Clarorũ virorũ
Animaliũ quadrupedũ

Chronographicarum
Topographicarum
Bellicarum

Heroum
Heroinarum
Locorum.

Reptiliũ
Auium
Insectorum
Arborum
Fruticum
Herbarũ
Florum
rerum.

De epithetis

De variandi formulis tã pedestri q̃ soluto sermone.
¶ Experientie de virtutis immortalitate.
¶ De veterũ romanorũ magistratibus.

¶ Eiusdẽ whitin. Carmẽ dicolon tetrastrophon.

Donat Rhinoceros tetrica cornua
Donat viperea intorica zoilus
Ner damnet criticus cornificus pium
Que vates dat opusculum.
Natus Nicomaci non sine maxima
Dixit laude sua quecꝫ scientia
A nullo poterit conuicio affici
Preterq̃ illius inscio.
Adsit Quintilius iustus hic arbiter
Mecenasqꝫ suas afferat huc manus
Si vatem studeat carpere zoilus
Dignum supplicium ferat.

¶ Eiusdem whitintoni distichon.

Expecto a doctis tutamina iusta laborũ
Inuidulis odium: premia digna deo.

Syno. whitin. A.i.

¶ Robertus Whitinton⁹ lichfeldiensis grãmatices magister/ prouates Anglie/ in florentissima Oxoniensi academia laureatus candidis Lecto. Sal.

¶ Bethlemicus cytharedus ille Dauid diuino carmine pectus cecinit. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circundata varietate. Id quod ad multiplicem linguę et sermonis varietatem nõ mõtinue(vt mea fert opinio) alludi potest. Quã enim summus ille olim artifex(cuius sapientie nõ est nũerus) in cũctis que fecerat/ varietate adeo est delectatus: vt polũ diuersis pinxerit luminib⁹. Stella enim differt a stella in claritate: terrã multigenis decorauerit plantib⁹: varicolorib⁹ floribus ⁊ fructibus: mare locupletarit multipharijs piscibus: aerem distinctis volatilib⁹. Linguã (q olim horũ est interpres) varietate in primis exornatã esse voluit. Adeo vt veteris testamenti tam sancti patres q̃ vates ⁊ pphete. ⁊ (veri⁹ vt loq̃r) ipsemet deus in eis de suo ꝓbo incarnato passo resurgente ⁊ ascensore dẽ scientes) varijs ⁊ diuersis ꝓbis cecinerint Apl̃o teste. Multipharie multisq; modis: olim de⁹ loquẽs patribꝰ i pphetis: nouissime diebꝰ istis locutus est nobis in filio. Quid in nouo testamẽto de sctis aplis dicẽdũ dum̃ illud eloquij donũ/ ⁊ sermonis varietatẽ habuerũt: vt in actib⁹ aplor̃ est legere. Repleti sunt omnes spũ sctõ ⁊ ceperũt loqui varijs linguis/ put spũs sctus dabat eloqui illis. Quid de sctis euangelistis cẽseã q̃ sacrũ eloquiũ vario caractere ꝛecentes: in vnũ th ⁊ eundẽ emerserũt sensum. Ezechielis testãte vaticinio. Et aspectus rotarũ ⁊ opus earũ q̃si visio maris: ⁊ vna similitudo earũ q̃ tuor. Mari assimulat illud diuini eloquij donũ: ⁊ nõ abre quidẽ. Nã vt in mari immẽsa est aquarũ affluentia: ita eloquentie abũdat sermonis copia ⁊ varietas. vñ Esaye⁹. Repleta est terra scientia dñi sicut aqua maris. Et alibi legit. Spũs dñi replevit orbẽ terrarũ: ⁊ hoc q̃ cõtinet ea scientiã habet vocis. Nõ exigui igit̃ prestãtissimũ illud eloquij donũ censuerim: ⁊ licet ea varietatis exornatione (tanq̃ pciosis lapillis) decoratũ. Nimirum. Cũ vnigenitus dei filiꝰ ⁊ sapientia patris: ob illiꝰ eloquij diuinã ⁊ latẽtẽ enargiam/ ⁊ mystica arcana/ verbũ q̃ dõ greci logos sonãt: sele nolari voluit: vt apud euangelistã Joannẽ ꝓdigitũ est. In pncipio erat ꝟbũ et verbũ erat apud deũ/ ⁊ deus erat verbũ. Quare quũ illꝰ eloquij ⁊ varietatis lingue studiosos cõplures inuenes video: atq; lucrũ modio supponere pergrane nephas esse: tñ ne talentũ mihi traditum in terra abscõdere cõpertar. Ipse licet rei literarie minus locuples) velut mulier alienigena ⁊ paupcula q̃ duo minuta in gazophilatio obtulit/ aliqd nostre pemurie impertire studui. Neq; molestũ fuerit si hec nra (lesti dense filo cõtexta) fastidiũt superciliosi critici: quorũ officine affluentiori rerũ copia exuberãt: quoꝝ opelle exoticis sculpturis infertiuntur: ⁊ qui tã opulentã rerũ magnificẽtiã ostẽtãt: vt inuenũ animos fortꝰ deterreãt th allicẽt. Nimirũ. Quippe (vt Lypico placuit) nõ cuiuis homini cõtingit adire Corynthũ. Vñ (vt Naso cecinit) qt paruũ parua decẽt: nõ arrogãtie curiositate fimbrias dilatare immo pietatis studio accẽtus/ Anglorũ tyronũ vtilitati hys (iz hũ liorũ) cõsulere statui opusculũ de synonymis gõsic exordiũ. Ad mare ne videar latices deferre. in manib⁹ sep tus euoluere et lectitare inuenes video. In quo non pauca vocabula cõperies: alia barbara/ alia inusitata/ alia vero figtione lõge diuidentia. Quare quũ ipse in his nugis eos pterere: ⁊ quasi Penelopes telã retexere cõspexero. Collegi ex politissimis authorib⁹ synonyma ⁊ epithetã nõ oia sed quedã vsitatiora. in quib⁹ th delect⁹ est habẽd⁹. pauca enim vocabula cõperies q̃ adeo sunt synonyma: vt nõ aliqd discriminis in vsu habeãt. Ut enim in medicorũ hortis varie (eusdẽ th q̃litatis) sunt herbe: alie enim alijs calidiores/ alie ad̃ frigidiores. Itidẽ in synonymis alia vocabula alijs sublimiora. nitidiora. argutiora. et vehemẽtiora. alia hũiliora. viliora. crassiora. ⁊ burriora. Vñ ne eorũ delectu cultos authores imitãdos cẽseo. Ad manũ hec deprompsim⁹: q̃ tenere memorie cõmodi⁹ queant. Ita vt inuẽta vocabulorũ synonymia: facilior in eorũ delectu fiat inuestigãdo labor. Et cũ oẽs ⁊ singulos variãdi modos (q̃ferme innumeri sunt) hic inserere difficile ⁊ plongũ opus foret. Subiecim⁹ quasdã variandi formulas: quib⁹ accẽta iuuẽ

tus/ad ampliores martie suo (vt fertur) facilius aspiret. In lucem ante hac pdisset hec editio/ si non obstitisset Horatiana admonitio/ & presertim calcographoꝝ odio/ si incuria/ nostra ad vnū opuscula mēdis creberrimis deprauarūt. Adeo vt satur/nina fame scpius perciꝑ: nostrarū lucubrationū externimis esurierim. Petim⁹ igit/ur vos candidi lectores/ que nostra in vestrā expectationē fuit pietas: vt siquibi ve/ternatoꝝ canū et obtrectatoꝝ latratus audire cōtingat rabidos morsus a pio ope/re prohibeatis. Quod si effectū cursuerit vestra equitas: auctior & completior in An/glam iuuētutē nostra diffundetur industria. duce auctore. & tutore deo: cui hoc exi/guū opusculum dicamus. Cuius presidio. fauore. et tutamine omen: donum perfectū/ que. florescit. et subsistat. Cui omnis debetur gloria. laus. & honor.

¶ Synonyma de hac litera A.

¶ To be abūdāt. Sum deditus. Sum intentus. Sum mancipat⁹.

Abundo
Affluo
Exubero
Copero
Scato
Scaturio.
Superfluo.
Luxurio
Redundo.

¶ Attendaūce.

Opera
Obseruantia
Famulatus
Obsequium
Ministerium.

¶ Abundaūce or plentines.

Abundantia
Affluentia
Exuberātia
Largitas
Copia
Opulentia
Plenitudo
Copiries

¶ To aske or enquyre.

Rogo
Interrogo.
Oro
Rogito.
Peto
Posco
Postulo.
Flagito.
Inquiro.
Exquiro.
Percontor.
Astipulor
Sollicitor

¶ To arryse or to dyght.

Orno
Vestio.
Amicio.
Induo.
Como

¶ Apparel or arraye.

Apparatus
Amictus
Amiculus
Ornatus
Vestis.
Vestitus.
Cultus
Vestimentum.
Indumentū.
Indumie
Exuuie
Spolia.

¶ To amende.

Corrigo
Castigo
Emendo
Limo.

¶ To agre.

Congruo
Conuenio
Consentio
Assentior

¶ An army or an hoost.

Exercitus
Manus
Copie.

¶ An alyan/ or outlandyshe.

Alienigena.
Peregrinus
Aduena.
Alienus
Exterus.
Externus
Barbarus

¶ Apparel or arraye.

Extranetus.

¶ To be angry.

Irascor.
Stomachor
Iracundor.
Commoueor
Indignor
Fraudor
Accendor.
Succenseo
Offendor
Egre patior
Egre fero.
Moleste fero.
Indignor
Tumeo

¶ Anger or displesure.

Ira
Iracundia
Indignatio.
Stomachus
Angor
Rancor

Synonyma de hac litera A.

Tumor
Singuli

¶ To assyste/or to helpe.
¶ Aged.

Admino
Amosius
Adiuto
Grandeuus
Adiuto.
Senex
Subuenio
Longeuus.
Subleuo
Senilis
Alleuo
Vetulus
Releuo
Pronectus etate.
Auxilior
Cõfectus senio
Patrocinor.
Decrepitus.
Adminiculor
Opitulor
¶ Olde age.
Suppeto
Supporto.
Senectus
Tueor
Senecta.
Tutor.
Senium
Defendo
Cano.
Assisto.
Senilis etas
Asto
Adsum
¶ Ony.
Suffragor.
Presidio sum
Aliquis.
Auxilium fero
Ullus.
Opem fero
Quispiam
Suppetias fero.
Quisquã

¶ Assystẽce or ayde or helpe.
Able apte or mete.

Auxilium
Aptus
Auxiliamen
Idoneus
Juuamen
Habilis
Adiumentũ
Concors
Adiutorium
Quadrans
Patrocinium.
Consentaneus
Subsidium.
Assentaneus
Opitulamen
Congruus
Presidium
Conuenies.
Suffragium
Accommodatus
Suppetie
Tutela
Defensio
Opis.

¶ Astonyed or amased.

Adminiculum
Attonitus
Consternatus.
Stupefactus.
Perplexus.
Perturbatus
Exanimatus
Confusus.
Incertus.

¶ All moost.

¶ Alone.

Omnis
Totus.
Cunctus.
Universus
Unusquisq;
Quisq;

¶ To soone as.

Prope.
Propemodum.
Ferme.
Fere
Propediem.
Quasi.

¶ At this tyme.

¶ Anone.

Continuo
Statim.
Illico.
Ocyus
Cito.
Actutum.
Raptim.
Jamiam
Propere
Properanter
Celere.
Celeriter
Extempore
Extemporaliter
Cursim.
Velociter.
Inconstanter
Extemplo
Concito
Vestigio
Confestim.
Festinãter
Nulla mora.
Dicto citius.
Velis equisq;

¶ Afterwarde

Utprimum
Ubiprimum
Cũprimum.
Statim vt.
Jam vt.
Cito vt.

¶ As thoughe.

Perinde ac si
Eque ac si
Haud secus ac si
Non minus ac si.
Non aliter ac si.

¶ All thoughe.

Etsi
Quanq;

¶ Amute
Licet.
Tametsi.
Si.
Cum

¶ At the laste.

Jam
Nunc
Impresentiarũ
In presens.
Hoc tempore

¶ Also or lykewyse.

Insuper
Preterea.
Item.
Itemq;
Idem.
Adhoc
Etiam
Quinetiam.
Similiter.
Vel
Tum.

¶ Afterwarde

Postea
Postẽ
Posteaq;
Post
Vbi
Postubi.
Simulac.
Ut

Synonyma de hac litera B.

Bisti
Ut
Ut
Quadmodū
Cū.

¶ To begynne.

Incipio.
Inchoo
Instituo
Ineo
Ordior
Exordior
Auspicor.
Initio

¶ A begynnynge.

principiū
Initium
Origo.
Exordium.
Auspicium
Inchoatio
Inceptum.
Inceptio.
Insinuū.
Caput

Cobete or punyshe.

Uerbero
Cedo.
Punio
Affligo
Castigo
Animaduerto.
Crucio.
Sumo penas
Sumo suppliciū.

¶ To booste.

Ostendo
Jacto
Effero
Laudo
Predico
Magnifico
Extollo
Glorior.

¶ To bryng forth.

Pario

Edo.
Signo
Educo.
Produco.
Profero.
Enitor.

¶ To be agaynst.

Aduersor
Obsisto.
Obsto
Oppugno
Impugno
Repugno.
Resisto
Contraeo
Obluctor
Reluctor
Obnitor.
Renitor

¶ To bicke or barst.

Frango.
Confringo.
Infringo
Rumpo.
Dirumpo.
Crepo

¶ To blame or accuse.

Accuso
Culpo
Incuso
Damno.
Condemno.
Insimulo.
Arguo
Reprehendo
Uitupero
Redarguo
Reprobo
Carpo
Obiurgo
Uitio do
Criminor

¶ To bulte ente.

Extorqueo.
Exculpo.
Eliceo.

Extrico.

¶ To be bāyshed.

Exulo
Relegor
Proscribor

¶ To be abasshed.

Erubeo
Erubesco
Uerecundor.
Confundor
Pudet
Piget

¶ To bynde.

Obligo.
Deuincio.
Astringo
Obstringo.

¶ To be bolde.

Audeo
Ausim.
Animo silitate affi-cior.

¶ To boyle.

Æstuo
Ebullio.
Efferueo
Scaturio.

¶ To backbyte.

Detraho
Detracto.
Obtrecto.
Maledico
Carpo
Obloquor
Mordeo
Mordico
Reprehēdo clam.
Uitio do
Uitupero

¶ Backbytynge.

Detractio.
Obtrectatio.

Obloquium
Maledicum
Susurrū. riū. crus.
Dens zoili
Genuinꝰ liuidus
Dens canimus.

¶ To boode or to betoken.

Portendo
Indico
Significo
Prognosticor.

¶ To be beten.

Uerberor
Cedor
Uapulo.
Dare.
Luere
Pēdere penas vt
Plectere suppliciū
Soluere.
Plare

¶ To bere.

Gero
Porto.
Fero.
Sustineo.
Patior

¶ To bury.

Sepelio
Condo
Humo

¶ To play the bra-thell.

Scortari
Prostitui
Fornicari.
Merere.
Stuprari
Mechari
Adulterari.
Coire
Concubere.
Rem habere.
Fœdera veneris iungere.

Synonyma de hac litera B.

¶ A briothell/or strūpet.

Meretrix
Scortum
Uenefica.
Succuba.
Concubina
Lupa
Adultera
Mecha
Pellex

¶ A bedde.

Cubile
Lectus
Torus
Lectulus
Stratum
Grabatum

A briothel house or a baudes house.

Lupanar
Fornix
Prostibulum
Baneum
Taberna
Meritoria

¶ A basket.

Canistrum.
Calathus
Cophinus.

¶ A buckler.

Scutum
Parma
Pelta.
Clypeus.
Umbo

¶ A botte.

Lynter
Lembus
Nauigium.

A bryde or a fowle.

Auis
Ales
Uolucris
Volatile.

¶ A beest.

Animal.
Animans
Iumentū
Bellua
Pecus
Brutum

¶ A bocher.

Carnifex
Lanius
Bouticida
Macellarius

A busshe of thornes.

Dumus.
Rubus
Spina
Uepres
Sentes
Ruscus
Virgultum
Spinetum.
Dumetum
Rubetum
Uepretum.
Senticetum.

¶ Beautifull.

Formosus
Decorus
Pulcer
Uenustus
Elegans.

¶ Bolde or hardy.

Animosus
Magnanimus
Fortis
Acris.
Strenuus.
Audax
Inuictus

¶ Bygge or stronge.

Ualidus.
Robustus
Uigorosus.
Neruosus
Lacertosus.
Fortis
Potens
Ingens

¶ Blacke or sadde.

Ater.
Pullus
Niger
Lugubris.
Fuscus

¶ Brene or shorte.

Brenis
Contractus
Angustus
Succinctus
Subductus

¶ Batwell/or fatte.

Pinguis.
Letus
Opimus
Fruzifer
Fertilis
Uber
Fecundus
Ferax
Fructuosus.
Fructifer
Luxuriosus.

¶ Bablynge.

Loquax
Linguax
Dicax.
Uerbosus
Linguosus
Futilis
Garrulus.

¶ Barren.

Sterilis
Infecundus.
Jejunus

Wacer.
Wacilentus
Infertilis
Infelix
Effetus
Arenosus
Iners

Commen/or custo-mable.

Consuetus
Communis
Vsitatus
Assuetus
Solitus
Vulgaris
Vulgatus
Frequens

¶ Batayle or dyssencyon.

Bellum
Prelium.
Pugna
Certamen
Ducillum.

¶ Bowynge or bendynge.

Pronus
Proclivis
Declivis
Intentus
Declivus
Nutans.

¶ By tyme or in season.

Mature
Tempestiue.
Opportune.
Per tempus
In tempore

¶ But.

Sed.
Ceterum
Verum.
Tamen.
Attamen
Quin.

Synonyma de hac litera B. & C.

By course.

Alternis vicibus

It is better.

Compello.
Urgeo
Impello
Adigo

To carry in.

Inuehо
Inuecto.
Infero
Importo

To cõmaũde.

Jubeo.
Mando.
Precipio
Impero
Edico

To compare.

Comparo
Confero.
Equiparo
Coequo
Assimulo

To conuer or hyde.

To comen or talke.

Tego
Contego
Obtego
Operio
Velo.
Celo
Abdo.
Occulo
Occulto
Condo
Abscondo
Recondo.
Obumbro.
Obduco

Communico
Conuenio
Confero.
Cõmemoro
Sermocinor
Colloquor
Confabulor.
Commentor
Ago
Memini
Verba facio.
Sermonẽ habeo
Sermones cedo

To crye.

Clamo
Vocifero
Eiulo
Fremo
Fugio.
Vlulo

To curse.

Deuoueo
Exectror.
Imprecor
Male precor
Male opto.

To compell.

Cogo.

To coueyte.

Cupio.
Aueo.
Appeto
Expeto.
Desydero.
Gliſco
Oeſtio

To consydre.

Ambio
Affecto.

To cast.

Conſcio
Traſcio.
Jacio.
Jaculor
Contorqueo.

To cõpany with.

Conuersor
Contungo.
Familiter vti

To contynue.

Perſeuero
Persto.
Perſiſto
Maneo.
Immoror

To cease.

Ceſſo
Deſino.
Deſiſto.
Linquo.
Omitto
Intermitto.

To contente/or satysfye.

Satisfacio
Placeo
Obtempero.
Obtemperando
Complaceo
Satio.
Expleo
Morem gero.
Gratum facio
Obſequor
Gratificor.
Inſerulo.

To consydre.

Conſydero.
Penio
Penſito
Perpendo

Trutino.
Libro
Rationẽ habeo.
Cogito.
Reputo in animo.

To compasse.

Circando
Circumeo
Cingo
Circũfundo
Ambio
Vallo

To gyue counseyle

Conſulo.
Consilium do.
Suadeo
Admoneo
Hortor
Adhortor.
Voco.

To call.

Voco.
Vocito
Appello
Appellito
Nuncupo
Memoro.
Nomino.
Dico

To cherysshe/or make of.

Foueo
Mulceo
Amplector
Complector
Indulgeo
Carum habeo
Magnifico.

Charge.

Cura
Onus.
Pondus
Prouncia.

A cofer or a cheste

Synonyma de hac litera C. et D.

Arca
Scrinium
Cista

¶ Coste.

Sumptus
Impense

¶ Care or thought.

Cura
Anxietas
Angor
Molestia
Sollicitudo
Angustia
Dolor

¶ A company.

Turba.
Agmen
Multitudo.
Cohors
Caterua
Phalanx.
Cetus
Contio.
Turma
Frequentia.
Grex.

¶ Chastyte or clene lyuynge.

Castitas
Continentia
Pudicitia.
Castimonia
Integritas.
Munditia
Mundities vite.
Puritas

¶ A custome.

Mos
Ritus.
Consuetudo
Constitutio
Institutum

¶ Aquayntaūce.

Noticia.

Consuetudo.
Conuersatio
Conunctio.
Familiaritas.
Usus

¶ Curtesy or good maner.

humanitas
Urbanitas
Decorum
honestum.
Moꝝ ꝓbitas

A cart or a charret.

Currus
Plaustrum
Epirhedium
Rheda
Quadrige
Essedum
Ueha
Pilentum

¶ Cronycles.

Cronica/orū.
Annales
Res geste
Historie
Diaria
Fastiorum

¶ Clenly.

Ornatus.
Cultus
Comptus
Elegans
Splendidus

¶ Clere or bryght.

Clarus.
Lucidus
Splendidus
Fulgidus.
Nitidus.
Liquidus.
Limpidus.
Serenus.
Purus.
Perspicuus
Nitens.

Coluscus.
Lucolentus.

¶ Chaste or clene.

Castus
Pudicus
Integer.
Mundus
Incorruptus
Inuiolatus.
Illibatus.
Immaculatus
Intemeratus

¶ A cowarde.

Ignauus
Imbellis
Pusillanimis

¶ Cruell.

Crudelis
Sevus
Atrus
Trux.
Truculētus
Ferus
Ferox
Atrox
Acerbus
Teter
Nepharius.
Crudus
Torus
Uecors.
Austerus
Efferus
Efferatus
Immanis

¶ Curtesse or gētell.

humanus
Benignus
Facilis
Mitis
Mansuetus
Modestus
Clemens
Comis
Blandus.
Suauis
Dulcis.
Lenis.

Placidus.
Gratus.
Propitius.
Mollis
Tractabilis

Croked.

Curuus
Flexus
Pandus
Obliquus
Aduncus
Reduncus
Repandus.
Sinuatus

¶ Contynuall.

Continuus
Assiduus.
Perpetuus
Perennis
Jugis

¶ Cōtrary wyse.

Econtra
Econtrario.
Econuerso.
Rursus
Rursum.
Eregione.
Ediuerso.
Ex opposito

¶ Wyth cause.

Merito
Juste
Jure.
Non immerito.
Non iniuria
Non ab re.
Non indigne
Non inique

¶ To deceyue.

Decipio
Fallo.
Impono
Seduco

Synonyma de hac litera D.

Deludo
Iludo.
Fraudo
Calno
Circũuento
Ludificor
Uerba do
Dolum struere.

¶ To departe fro.

Discedo.
Recedo
Abeo.
Amolior.

To desyre or praye.

Desydero
Oro
Peto
Postulo
Flagito
Obsecro.
Queso
Supplico
Posco
Rogo.
Intercedo
Interpello
Implorо.
Obtestor
Precor

¶ To dyfferre or prolonge.

Differo.
Prolongo
Protelo
Prorogo
Prodo
Protendo.
Protrahо
Profero
Procrastino
Tracto
Cuncto
Moror

¶ To despyse/or disdayne.

Contemno.
Despicio
Sperno

Fastidio
Negligo.
Reiscio.
Floccipendo
Nihilipendo.
Ultipendo.
Dedignor.
Aspernor.
Aduersor
Abhominor

¶ To doote.

Deliro
Desipio
Desipisco.

¶ To defende.

Defendo
Tueor
Tutor
Protego
Munio

¶ A defense.

Defensio.
Tutamen.
Tutela.
Protectio
Munimen
Munitio.
Presidium.

¶ To dye.

Morior
Expiro
Decedo
Obeo mortem
Oppeto mortem
Ago animam
Migro ex hac vita
Excedo ex hac vita.
Cõcedo nature.
Occido.
Effundo aiam.
Extrema patior

¶ Dethe.

Mors.
Lethum
Exitium
Obitus
Necis

Frigus letale
Letalis hyems

¶ A deed body.

Cadaver.
Corpus exanime.
Umbre gelide.
Extinctũ corpus

¶ To destroye.

Destruo.
Diruo.
Dissipo.
Uasto
Pessundo.
Perdo.
Corrumpo
Dilacero
Deleo
Extingno.
Extermino.
Depopulor.
Euerto funditus

¶ A destruccyon or desolacyon.

Destructio
Desolatio
Interitus
Exterminium.
Excidiũ.
Euersio.
Ruina
Clades
Calamitas.
Naufragium
Deserto.
Uastitas
Casus.

¶ To defyle.

Contamino
Polluo.
Uiolo.
Conquino
Fedo
Inficio
Sordido

¶ To dofore.

Mereo

Mereor.
Promereor.
Commereor.
Officia conferre.
Beneficia cõferre
Efficio

¶ To denye.

Nego
Denego.
Pernego
Refello
Repugno
Reclamo.
Contradico
Inficias eo
Contraeo
Inficior
Refragor
Tergiuersor

¶ To doute.

Dubito
Ambigo.
Uereo
Desito

¶ To dyuyde in sondre.

Diuido.
Distinguo.
Secerno.
Separo
Segrego
Disiungo
Seiungo.
Disseco
Discindo
Dissoluo
Distrahо

¶ To drede.

Timeo.
Metuo.
Paueo
Formido
Pauesco
Extimeo.
Extimesco
Horreo.
Horresco.
Uereor.

Synonyma de hac litera D.

Terreor
Trepido.

¶ Drede.
Metus
Timor
Pauor
Formido

¶ Distaunce/or space.

Distantia.
Spacium
Interuallum
Intercapedo

¶ To declare/or shewe.

Declaro
Manifesto.
Ostendo.
Edoceo
Significo
Explico.
Expono.
Enucleo
Enodo
Dilucido
Expedio.
Explano
Aperio
Exprimo
Narro
Refero
Patefacio
Reuelo
Nuncio
Pando
Exprimo.
Demonstro.

¶ Dylygence or labour.

Diligentia
Industria
Opera
Labor
Studium
Sedulitas.

¶ Derkenesse.

Tenebre
Caligo
Umbra.
Nubila

¶ Desyre.

Desydertum
Voluntas.
Cupido.
Cupiditas
Libido
Studium
Amor
Affectus
Votum
Auiditas.
Appetitus.
Ardor

¶ A dore.

Ostium
Fores.
Janua
Ualua
Limen
Aditus
Introitus
Ingressus
Uestibulum

¶ Deceyte/or falsyed.

Dolus
Fallacia
Deceptio
Fraus
Techna
Fabrica
Impostura
Fucus.
Insidia
Astutia.
Calliditas
Uersutia
Uaframentum
Circũuentio
Tergiuersatio.

¶ Deceytfull/or crafty.

Dolosus.
Astutus
Callidus
Uafer
Uersutus
Subdolus
Insidiosus
Fraudulentus
Uersipellis
Fallax.

¶ A departynge.

Discessus
Discessio
Abitus
Abitio
Recessus
Recessio
Fuga

¶ Dissencyon or varyaunce

Dissentio
Dissidium
Discordia
Contentio
Discrimen
Certamen
Inimicitie
Ire
Simultas
Factio.
Seditio
Lis
Litigium.
Controuersia
Pugna
Schisma.
Altercatio.
Bellum

¶ Defence.

Defensio.
Munimen
Turela.
Tutamen.

¶ A daunce.

Chorea.
Tripudium
Saltatio

¶ A dyfference.

Differentia
Diuersitas
Distinctio
Disparitas
Delectus

¶ A denne.

Spelunca
Spelea
Latebre.
Latibula
Antrum
Lacus

¶ A draught or a syege.

Latrina
Cloaca
Secessus.
Fotica.

¶ Donge or mucke.

Stercus
Letamen
Fimus

¶ Dylygent.

Diligens
Accuratus.
Uigilans
Sedulus.
Studiosus
Industriosus.
Operosus

¶ Dontefull.

Dubius
Ambiguus.
Anceps.
Perplexus.
Incertus

¶ Deynty.

Delicatus
Deliciosus
Lautus
Sumptuosus.
Suauis
Opiparus
Saliaris.

Synonyma de hac litera E.

¶ Wery full.
Cupidus
Auidus
Studiosus
Ardens
Appetens.
Cupiens

¶ Warke or blacke.
Ater
Furuus
Obscurus.
Tenebrosus
Umbrosus
Cecus
Caligmosus.
Fuscus
Opacus
Teter
Pullus
Niger.

¶ To excell or passe.
Excello
Precello
Antecello
Prenitco
Presto.
Prepolleo
Supero
Vinco

Anteeo
Preeo
Anteceda
Preemineo
Superemineo.

¶ To encrease.
Augeo.
Augesco
Amplio
Amplifico
Additio
Addo
Adiungo
Aggrego
Augmentor

¶ To ende.
Finio
Perficio

Compleo
Perago
Consummo
Termino.
Imem facio
Absoluo.

¶ An ende.
Finis
Termmus.
Exitus.
Meta
Limes

¶ Ease or rest.
Quies
Otium
Requies
Quietudo
Otiatio
Tranquillitas

¶ Easy or restfull.
Quietus.
Otiosus
Tranquillus.
Lentus
Securus
Placidus.
Mollis

¶ An encrease.
Incrementum
Augmentum.
Augmentatio.
Ampliatio
Additio
Accessio.
Additamentu.
Cumulus

¶ To eate.
Edo.
Comedo
Manduco.
Pasco
Uescor
Epulor

¶ Apystle.

Epistola
Epistolium
Epistolunculus.
Epistolium
Litere.
Literule.

¶ An ennemy.
Inimicus
Hostis
Emulus
Aduersarius
Perduellis
Rebellis

¶ Excellent.
Excellens
Precellens
Prepollens
Prenitens
Prestans
Eximius
Illustris
Egregius.
Perspicuus
Insignis.
Incytus

¶ Elegant or ornate style.
Elegans.
Facundus.
Ornatus
Limatus.
Comptus
Politus
Limatus stylus.
Cultus
Compositus.
Uenustus
Nitidus
Suauis
Elaboratus.

¶ Euydent or playne.
Euidens
Planus.
Manifestus
Apertus.
Expeditus.
Lucidus.

Luculentus
Perspicuus
Impromptu.

¶ Except.
Exceptus.
Exemptus.
Postpabitus
Omissus.

¶ To fauour.
Faueo
Parco
Adsum
Aspiro

¶ Fauour.
Fauor.
Gratia
Facilitas.
Benignitas
Clementia.
Modestia.
Wicitas.
Wansuetudo

¶ To fede or nourysshe.
Nutrio.
Alo
Cibo.
Pasco.
Educo
Foueo
Refocillo.

¶ To fyll or stuffe.
Impleo.
Compleo.
Repleo
Suppleo
Expleo
Infercio.
Refercio
Sufferrio.
Satio
Saturo.

¶ To folowe.
Sequor.

Synonyma de hac litera F.

Sector
Consector
Imitor

¶ To fynde.

Inuenio
Comperio
Reperio
Offendo

¶ To flater/or
corrfauell.

Assentor
Adulor
Obsequor
Arrideo.
Obsecundo
Blandior.

¶ Fylthynesse.

Immūditia.
Immundities
Illuuies
Sordes.
Sordities
Feditas
Turpitudo.
Inquinamentū
Spurcitia.
Squalor

¶ Fastnes.

Fides.
Fidelitas
Constantia.
Stabilitas

¶ Afaute/or a
reipace.
Peccatum
Delictum
Crimen
Erratum.
Offensio
Offensum
Culpa
Vitium.
Cōmissum
Admissum.
Flagitium
Facinus
Scelus.

Nephas.
Nors
Reatus
Maleficium
Malefactum
Iniquitas

¶ Fatnes.

Pinguedo
Pinguitudo
Sagina
Adeps.

¶ Aflaterer.

Assentator
Parasitus
Gnatonicus
Adulator.
Blandiloquus
Obsequiosus.

¶ Afyre.

Ignis
Pyra.
Rogus.
Focus.
Flamma.
Incendium

¶ Afader.

Pater
Genitor
Parens
Sator

¶ Funerals or dy-
rryges.
Exequie
Inferie.
Funera

Famous or noble.

Celebris
Insignis.
Egregius
Eximius
Clarus.
Nominatus
Amplus
Perpicuus

¶ Full.

Plenus
Distentus
Repletus
Refertus.
Fetus

¶ Frithy.

Sordidus
Sordidulus
Turpis
Immundus.
Fedus
Inquinatus.
Pollutus.
Maculatus.
Contaminatus.
Fetidus
Obscenus.
Corruptus.

¶ Folysshe.

Stultus.
Stolidus.
Fatuus
Insulsus
Insipidus
Insensatus
Insipiens
Imprudens
Indoctus
Ineptus
Delirus
Desipiens
Vecors
Tardus
Obtusus.
Temerarius.
Rationis expers
Rationis inops.
Mutio
Idiota.

¶ Famylyer.

Familiaris
Domesticus.
Coniunctus
Conuersatus

¶ Aferde.

Timidus

Timens.
Pauidus
Trepidus
Exanimis
Exanimatus
Metuculosus
Ueritus
Stupidus
Attonitus
Tremefactus.
Territus
Tremebūdus

¶ False or in-
sidy.

Falsus
Fallax
Infidelis
Infidus
Inuisus
Dolosus
Astutus
Pernicax.
Furtiuus
Fraudulentus.
Uafer.
Ursutus.
Subdolus
Uersipellis.
Callidus
Mendax.
Bilinguis.

¶ Forgetfull.

Oblitiosus.
Oblimis.
Immemor

¶ Fewe or lyte.

Pauci
Rari
Infrequentes.

¶ To get/or ob-
teyne.

Comparo.
Concilio
Acquiro
Impetro.
Obtineo.
Paro
Exoro.
Pario.

Synonyma de hac litera G.

Potior
Assequor
Consequor
Adipiscor
Nanciscor.
Lucror

¶ To gouerne. or rule.

Guberno.
Rego.
Cohibeo.
Freno.
Tempero
Presideo
Presum.
Moderor
Dominor

¶ To go about.

Conor.
Molior
Nitor
Enitor
Paro
Studeo
Satago
Operam do

¶ To gader in one.

Congrego
Colligo
Coaduno
Cogo.
Contungo
Congero.
Cõglomero.
Connoco.
Compello
Contraho

¶ To gyue.

Do.
Dono.
Concedo
Tribuo
Prebeo.
Impendo
Confero
Presto.
Largior
¶ To greue.

Grauo.
Molesto
Sollicito
Uexo.
Torqueo.
Uro.
Moroleo
Moleo
Coquo.
Turbo
Crucio.
Angoo.
Exangoo.

¶ A gloton.

Epulo.
Comedo.
Bulo.
Uellus
Ligurio
Mando
Edax.
Pamphagus.
Comestor
Uorax

¶ To go ouer/or beyonde.

Transcendo
Transeo
Transilio
Supero
Exupero
Transgredior.

¶ To go rounde about.

Circũeo.
Lustro
Obeo
Obambulo.
Circuno.
Ambio
Oberro
Giro

¶ A good tourne.

Beneficium
Meritum
Officium
Donum.
Munus.
Beneficẽtia
humanitas.

¶ Goodes or ryches.

Bona.
Diuitie
Opes
Fortune
Copie.
Facultates.
Res
Census
Gaza
Opulentia.

¶ The grounde.

Terra.
Humus
Solum
Tellus.

¶ Gaynes/or vauntage.

Lucrum
Utilitas
Emolumentũ
Fructus
Fenus.

¶ The gowte.

Arthesis
Arthetica passio.
Morbꝰ articularis
Chiragra.
Podagra.

¶ Gentylnes

humanitas.
Benignitas.
Facilitas.
Micitas
Modestia.

¶ A gyfte.

Donum
Munus
Premium
Beneficium.
Liberalitas.

¶ A grẽne/or snare.

Laqueus
Pedica
Trica.
Compes
Inuolucrum
Decipula.
Tendicula.
Uenabulum

¶ A graue.

Sepulchrum.
Tumulus
Taphus.
Mansoleus.
Monumentũ.
Bustum.
Loculi
Spelunca
Sarcophagus
Urna. apõ Ouidiũ.

¶ A gentyll man.

Nobilis.
Ingenuus.
Liber.
Generosus.
Proceres.
Clarus
Insignis gñe vel
Illustris natalibꝰ
haud obscurꝰ

¶ A gonne.

Tormentũ bellicum
Bombarda.
Funda balearica
Globus igneus
Globus sulphureus.

¶ Grete or mighty.

Magnus
Uastus
Ingens.
Grandis.
Ualidus.
Uehemens
Immensus.
Immanis
Fortis.

Synonyma de hac litera G. et H.

¶ Good or lucky.

Bonus
Bellus
Faustus.
Felix
Fortunatus
Secundus
Dexter
Prosper.
Incolumis
Probus.
Commodus
Hauspicatus
Letus.

¶ Grevous or paynfull.

Grauis
Molestus
Tediosus
Acerbus
Amarus
Odiosus
Onerosus
Intollerabilis.
Aduersus
Molotosus
Laboriosus.
Erumnosus.
Luctuosus
Luctifer
Doloriser

¶ Gladly.

Ultro
Sponte
Libens.
Libenter.
Cupide
Auide.
Maxime
Spontanee.
Uehementer

¶ In good season.

Mature. Opportune.
Tempestiue.
In tempore
Ipso tempore.
Per tempus

¶ Gretly.

Ualde
Oppido
Admodum
Uehementer.
Maxime
Obnixe.
Impendio
Apprime
Plurimū.
Magnopere
Summopere.
Misere
Mirum in modū
Iterū atq; iterū

¶ To hye or make haste.

Propero
Accelero
Maturo
Percurro
Festino

¶ To hurte.

Noceo.
Officio
Ledo.
Offendo
Incommodo.
Obsum.

¶ Hurte or a losse.

Damnum
Malum
Detrimentū.
Incommodū
Dispendium
Iactura
Derogatio
Iniuria.
Inuitum.
Nocumentū
Lesio.

¶ Heuynes/or sadnesse.

Dolor
Luctus
Egritudo
Tristicia
Erumna
Sollicitudo
Afflictio
Amaritudo

¶ Heuen.

Celum.
Olympus.
Polus
Æther.
Astra.
Solum celeste.
Regna supera
Stelliferi axis
Paradisus.
Campi elisij
Dyndima celsi

¶ Heuenly dwellers

Dij
Dee
Celites
Superi.
Celicole.
Celigene.

¶ Hell.

Infernus
Inferi
Infers.
Tartarus
Orcus.
Erebus
Phlegeton
Acheron
Auernus
Styx.
Cocytus.
Barathrum
Regna Plutonis.
Inferne sedes
Infere sedes.
Infernales sedes.
Umbre tartaree.
Inamabile regnū

¶ Hous.

Domus
Domicilium
Edes
Casa
Edificium.
Tectum
Manslo

¶ Husbande.

Sponsus
Coniunx
Maritus.
Uir

¶ Hepe.

Cumulus
Acervus
Congeries
Agger.
Strues
Congiomeratio.

¶ Hell spyrytes.

Demones
Demonia
Manes
Lemures

hungre

Esuries
Esurigo
Esuritio.
Inedia
Fames.

¶ Heuy.

Grauis
Grauidus
Ponderosus

¶ Hye.

Altus.
Editus
Excelsus.
Precelsus.
Aereus
Sublimis
Eminens
Procerus
Preraptus.
Arduus
Etherens
Superus
Supernus
Summus
Nubifer

Synonyma de hac litera I. et L.

¶ here after.
Post
Postea
Post hac
In posterū
In futurum
Amodo
Posterius

¶ A horse lytter.

Lectica
Hexaphoron

¶ To enteyse.

Illiceo
Illeo
Pelliceo
Prouoco
Lacesso
Suggero
Irrito.
Inuito.
Induco
Inesto.

¶ To ioyne togyder.

Coniungo
Compingo
Conglutino.
Compono
Condo
Connecto
Coapto

¶ Infeccyon.

Infectio
Contagio.
Pestis
Corruptio
Lues
Frugo.
Uenenum
Urus

Cyllue.

Propago.
Progenies
Soboles

Proles
Liberi

¶ An Image.
Imago
Simulacrum.
Simulamen
Statua
Signum.
Effigies

¶ An enchaūtyng.

Incantatio.
Pharmaceutria
Necateia carmina
Uenena pernitifera.
Magica carmina
Carmina circea
Philtrum

¶ Inwarde partes of man.
Uitalia
Precordia
Uiscera
Exta.
Penetralis
Intestina

¶ In that meane tyme.
Interea
Interim.
Interea loci
Interea tēporis.

¶ In so moche.
Intantum.
Adeo
Usq; adeo
Usq; eo
Tanto
Eo.

¶ An Inne.
Diuersorium
Hospitium
Tabernaculū

¶ To kepe in or holde vnder.

Cohibeo
Coerceo.
Domo

Freno.
Supprimo
Contineo
Subiugo.

¶ To knowe or perceyue.

Scio.
Nosco
Nouī
Intelligo
Percipio.
Calleo.
Teneo.
Sentio
Perspicio
Persentiseo.
Compertū habeo.
Exploratū habeo.
Perspicuum est
Certum est.
Clarum est.
In promptu est
Patet
Constat
Liquet
Haud ignoto.
Non latet me
Non fugit me.
Nō preterit me.
Non fallit me.
Non ignarus sum.
Nō inscius sum.
Nō imprudens sum.
Non nescius
Non incertus sum.
Nō dubius sum
Nō perplexus sum.
Non dubium est.
Nō cognitū est
Non occultum est
Non ignotum est

¶ To kyll or slee.

Occido.
Cedo
Perimo
Interimo
Neco
Interficio
Trucido
Macto
Jugulo

Extinguo
Extermino
Neci trado.
Morti trado

¶ To kepe close.

Celo
Reticeo.
Occulo
Occulto
Uelo
Abscondo.
Recondo.
Tego.

¶ To kepe fro.

Arceo
Defendo.
Prohibeo
Cohibeo.
Coerceo
Fugo.
Aufugo.
Repello
Depulso.
Abigo
Protego.

¶ A kynsman.

Cognatus
Necessarius
Consanguineus.
Contribulis

¶ A kytchen.

Coquina.
Culina
Popina

¶ To lyke or please.

Delectat
Iuuat
Libet
Oblectat

¶ To lacke.

Careo
Deficio.
Uaco
Desum

Synonyma de hac litera L. & M.

¶ To leue.

Linquo
Werelinquo
Destituo
Desero
Deficio.
Dimitto

¶ To let passe.

Omitto
Pretereo
Pretermitto
Transeo
Taceo
Sileo
Reticeo.
Supersedeo
Nihil facio

¶ To lamente.

Lamentor
Gemo
Plango
Suspiro
Ploro.
Lachrymo.
Ingemo.
Ingemisco
Lugeo
Mereo
Eiulo
Fleo
Conqueror

¶ A lamẽtacion.

Lamentum
Lamentatio
Gemitus
Suspirium
Planctus
Lachryme
Meror
Eiulatus.
Luctus.
Dolor
Querimonium
Threni

¶ Lykeneſſe.

Similitudo
Imago

Species
Forma
Facies
Vultus
Effigies
Exemplar

¶ Layte or lyghtnynge.

Fulmen
Fulgur
Ignis
Trifidus
Trifulcus

¶ Lowe.

Imus.
Humilis
Depreſſus
Profundus
Altus
Summiſſus
Infimus
Demiſſus.
Suppreſſus
Depreſſus.

¶ Lecherous.

Luxuriosus
Libidinosus
Wulteroſus
Impudicus
Laſcivus
Mollis
Spurcus
Illecebroſus.
Lubricus
Venereus
Wechus
Saneo
Salax
Sardanapalus.

¶ Laſt or hyndermeſt.

Extremus
Poſtremus
Suprẽmus
Vltimus
Nouiſſimus

¶ Lyberall.

Libera'is
Largus
Munificus
Benignus.
Beneficus
Dapsilis

¶ Lerned.

Doctus
Expertus
Literatus
Eruditus
Peritus

¶ Lene.

Wacer
Wacillentus.
Tenuis.
Ieiunus
Male pinguis

¶ To make of or cherysshe,

Foueo.
Amplector
Complector
Magnifacio.
Charũ habeo
Magnipendo
Indulgeo.

¶ To maye or can.

Possum
Valeo
Queo
Licet

Potestas
Facultas est vel
Copia datur.
Libertas
Phas
In manibus est
Penes me est
Sum compos.
Sum potis
In me restat.

¶ To make.

Facio.
Reddo.

Efficio.
Conficio

¶ To note or marke

Noto
Annoto.
Aduerto
Animaduerto.

¶ To amende or correcte.

Emendo.
Corrigo.
Castigo.
Resartio.

¶ To mesure or rule

Mensuro
Moderor
Tempero.
Metior
Contineo.
Cohibeo
Freno.
Rego
Comprimo.

¶ To mocke/or skorne.

Illudo.
Irrideo
Eludo.
Derideo
Subsanno.
Rideo
Ludificor
Cachinno

¶ To moue/prouoke/or styre.

Moueo
Prouoco
Lacesso.
Stimulo
Instimulo.
Extimulo
Irrito.
Incendo.
Inflammo.
Innito.
Vrgeo.

Synonyma de hac litera M. et N.

Instigo
Ferio
Cracco
Incito.
Suadeo
Consulo.
Adhortor.

To moder or mesure.

Moderor
Tempero
Contineo
Cohibeo
Coerceo
Compesco
Freno
Revulmo.
Restringo

¶It is metely

Aequum est.
Justum est.
Dignum est.
Consentaneū est
Rectum est
Decet
Convenit
Congruit
Expedit
Oportet.
Postulat res
Expetit res.
Exigit res.
Desyderat res.
Expositres

A marke or an ende.

Meta
Limes.
Finis
Terminus

A marryage or a weddynge.

Nuptie
Connubium
Matrimoniū
Coniugium.
Hymenens
Tede iugales.

¶Weyte.

Cibus
Charis
Dapes
Edulium
Obsoniū
Alimentum
Pimonia
Epule
Refectio
Penus.
Victus.
Viaticum
Cōmeatus

A mayde servaūte

Ancilla.
Famula
Serua.
Pedissequa
Adolescentula
Virguncula

A mocke or a scorne.

Risus
Derisio
Illusio
Ludibrium
Irrisio
Derisus
Sanna
Cachinnus.
Ridiculum
Subsannatio

Marchaundyse.

Merces
Mercimonium
Commertium.

A messynger.

Nuncius
Internuncius
Tabellarius.
Tabellio
Cerulus

¶A moder.

Mater.

Genitrix.
Parens.

¶Wery.

Letus.
Letabundus
Jocundus.
Hilaris
Ridens

¶Many folde.

Multiplex.
Multiplarius
Multiformis
Multimodus
Multigenus

Mournynge.

Luctuosus
Luctisonus.
Mestus.
Luctifer
Dolorifer
Lamentabilis.
Lachrymabilis
Lugubris
Gemebundus
Querulus
Lachrymosus.

Madde or wode.

Amens
Demens
Insanus
Furiosus
Rabidus.
Uesanus
Lunaticus
Freneticus
Demoniacus
Lymphaticus.
Mente captus
Mentis inops.

¶Many.

Multi
Frequentes
Complures
Crebri.

¶Unyggarde.

Anarus
Tenax.
Durus
Difficilis
Illiberalis
Aridus

¶An owle.

Bubo.
Noctua
Vulula
Strix.
Nyctimene.
Luciffuga.
Avis feralis.
Avis funesta.
Ascalaphus.
Avis deuia

¶A nette.

Rete
Cassis.
Linum.

A noyse.

Sonitus
Sonus.
Strepitus.
Clamor
Fragor
Murmur
Stridor.
Fremitus,
Clangor.

¶An oxe.

Bos.
Juuencus
Taurus
Bubulcus

¶Aneybur.

Prorimus.
Propinquus.
Vicinus
Conterraneus

¶Nyghe or by.

Vicinus

Synonyma de hac litera N. O. P. Q.

Propinquus
Finitimus.
Conterminus.
Contiguus.
Confinis.
Coniunctus

¶ Newe.

Nouus
Nouicius
Nouellus
Nuperus
Neotericus.
Recens

¶ Naturall.

Naturalis
Innatus
Ingenitus.
Insitus
Natiuus
Ingeneratus
Genitiuus
Hereditarius

¶ Notwithstandynge.

Tamen
Attamen
Uerũtamen
Nihilominus
Nihilosecius

¶ To obey.

Obedio
Pareo.
Obtempero
Auscultо
Obsequor.

¶ To ordre or set in ordre.

Ordino
Digero
Instruo.
Dispono
Dirigo.
Constituo.
Instituo
Colloco

To ouerse or peruse. Cetera
Recognosco
Recenseo
Pernosco

¶ Opportunyte or leaser.

Opportunitas
Tempus.
Occasio.
Locus.
Facultas
Copia.
Potestas.

¶ Oppynyon

Opinio
Sententia.
Iudicium
Coniectura

¶ Oyle.

Oleum
Oleum
Pallacie latices

¶ Olde tyme.

Antiquus
Priscus
Uetus
Uetustus.
Ueteranus.
Priscinus.
Prior.

Obstynate or stryfe.

Obstinatus.
Durus
Rigidus.
Difficilis
Pertinax.
Obduratus.

¶ Other.

Alius
Alienus.
Reliquus.

¶ An ode.

Remus.
Remigis
Remigium

¶ Oncly.

Tantum.
Dumtaxat.
Solum
Solũmodo
Demum

¶ Ofte tymes.

Sepe
Sepenumero
Sepius.
Crebro
Frequenter
Multotiens.

¶ In olde tyme.

Olim
Iam olim
Iam pridem.
Antiquitus.
Apud priscos.
Apud maiores.
Apud seculũ prius
Apud antiquos.
Apud veteres.

¶ Otherwyse.

Aliter
Aliorsum
Secus.
Secus
Alio modo
Alio pacto
Alia ratione.
Alia lege
Alieno more
Alijs artibus

¶ To pacyfye.

Pacor.
Placor
Pacificor
Mulceo

Mitigo
Mollio
Sedo
Lenio.
Restingo.

¶ To punysshe.

Punio.
Castigo
Corrigo
Vindico
Ulciscor
Affligo.
Torqueo
Animaduerto.
Mulcto.
Crucio

¶ A punysshement.

Pena
Supplicium
Castigatio.
Mulcta
Ultio.
Vindicta
Animaduersio.
Tormentum
Cruciatus.

¶ To pluck out.

Euello
Exturpo
Eradico
Eruo

¶ To pardon.

Parco.
Ignosco.
Dimitto
Veniam do.
Remitto
Indulgeo

¶ To put out.

Expello.
Excludo
Elicio
Eicio
Extrudo
Exactio.
Exigo.

Synonyma de hac litera P.

¶ To profet or be good for.
Prosum
Proficio
Conduco
Commodo.
Confero
Expedit
Interest

¶ To publysshe.
publico
promulgo.
Divulgo
Differo
Predico
Manifesto
Spargo
Palam fero
vel facio.
In lucem profero

¶ To perceyue or vnderstande.
percipio.
Intelligo
Comperio
Invenio.
Perspicio.
Cognosco
Accipio
Audio.
Video.
Comperti habeo.
Exploratu habeo
Perspicuu est mihi.
Spectatu est mihi.
Exploratu est mihi
Expertum est mihi
In promptu est

¶ To praye.
Oro.
Obsecro.
Quelo
Supplico
Imploro
Interpello
Intercedo
Precor
Obtestor

To pluckе i sondre.
Divello
Dirimo.
Dissolvo
Distrahо

To parte or dystrybute.
Distribuo.
Impertio
Partior

¶ To prophecye.
Cano
Divino
Predico
Presagio.
Vaticinor
Auguror.
Ariolor
Prophetor

¶ A prophecye.
Vaticinium
Oraculum
Presagium
Augurium
Fatum
Arcanum
Sortes fatidicæ.
Tripodes
Cortina
Prophetia.

¶ To promesse.
Promitto
Spondeo
Recipio
Juro
Fidem do
Confirmo.
Polliceor

¶ Poverte or nede.
Penuria
Inopia
Paupertas
Egestas.
Indigentia.
Pauperies

¶ Prolongacyon.
Prolongatio
Prolixitas
Profusitas
Protractio.

¶ Penfylnesse or sadnesse.
Anxietas
Angor.
Solicitudo
Egritudo
Tristicia
Mestitia
Dolor.
Fraustas.
Luctus.

¶ A progenye or kynred.
Progenies
Prosapia.
Propago
Stirps
Cognatio.
Genus.
Tribus
Parentela.
Sanguis
Origo.
Consanguinitas.
Domus
Familia
Generatio
Genimen
Radix.
Genealogia.

¶ A pryson.
Carcer
Carceratio.
Ergastulum.
Claustrum.

¶ A proctor or attorney.
Procurator
Advocatus
Patronus
Defensor
Orator

Tutor.
¶ A purpose or entent.
Institutum.
Inceptum.
Propositum
Conatus.
Voluntas
Expectatio.
Animus.

¶ A ploughman.
Arator
Colonus
Agricola.
Rusticola
Rusticus.
Cultor

¶ Poyson.
Venenum.
Intoxicum.
Aconitum
Virus.

¶ A pleasure or cõmodyte.
Commoditas.
Commodum.
Amenitas
Oblectamentũ
Oblectamen
Delectamentũ
Delectatio.
Oblectatio.

¶ A provocacyon.
Provocatio
Irritamen.
Irritamentũ
Irritatio.
Incitatio
Incitabulum
Incentivum
Instigatio.
Illecebra

A parler or prevy chambre.
Conclave.
Cenaculum.

Synonyma de hac litera P. Q. & R.

Penates
Penetrale.
Thalamus
Domus interior

¶ A propte.

Fulcrum
Sustentaculum
Tibicen
Columna

¶ A promesse.

Pactum
Promissio
Promissum
Fides
Contractio
Pactio
Pollicitum
Pollicitatio
Votum.
Fedus
Juramentum
Jusiurandum

¶ Profytable.

Utilis
Commodus
Frugalis
Frugifer
Frugi

¶ Pleasaunt.

Gratus
Jocundus
Amenus
Suauis
Placidus
Acceptus
Dulcis
Delectabilis
Delicatus.
Voluptuosus
Lautus.

¶ Poore or nedye

Pauper
Indigens
Indigus
Inops.
Egenus

Ignobilis
Inglorius.
Plebeius.
Egens

¶ Proude or arrogant.

Superbus
Arrogans.
Elatus.
Tumidus.
Insolens
Inflatus
Ambitiosus
Jactabundus
Gloriosus
Pomposus
Imperiosus.
Superciliosus.
Criticus.
Fastidiosus
Vultuosus
Tetricus

¶ To quake or tremble.

Quatior.
Tremo
Tremisco
Trepido
Concutior.

¶ To quenche.

Extinguo
Restinguo
Refrigero

¶ Quakynge.

Tremens
Tremebūdus
Tremulus
Trepidus
Tremisticus

¶ To reward.

Dono
Munero
Remunero.
Premior.

¶ To rule.

Rego
Guberno
Impero
Freno.
Dominor.

¶ To restore.

Restituo
Reddo
Retribuo
Rependo
Refero
Redimo.

¶ To rydde out.

Libero.
Soluo.
Eripio
Eruo
Dissoluo.
Euoluo
Extrahо.
Eximo
Expedio
Educo
Absoluo.
Redimo

¶ To remayne.

Maneo.
Supero.
Resto.
Supersum
Relinquor
Residuum est
Reliquum est

¶ To refreshe.

Recreo.
Reficio
Refouео
Refocillo.
Refrigero
Confirmo.
Releuo.
Resarcio
Restauro
Vnifico.

¶ To refuse.

Refugio.
Recuso
Repello
Reijcio
Repudio.
Renuncio.
Renuo.
Abnuo.
Repugno
Denego
Refuto.
Respuo

¶ To renuwe.

Renouo.
Restauro
Reparo
Reficio
Redintegro
Resarcio.

¶ To remembre.

Recordor.
Reminiscor.
Memini
Memoria tenere.
Memoria complector
Mente repono
Memorie cōmendo.
Cum memor

Reste/ease/or peace.

Otium
Otiatio
Quies
Requies
Quietudo
Tranquillitas
Pacatio
Pax.
Portus

Rentes or prouent.

Reditus
Fructus
Prouentus.
Emolimentū
Vectigal

¶ Struckē or ouerthrowē

Synonyma de hac litera P. Q. R.

Congeries.
Cumulus.
Acervus.
Agger
Moles
Globus.
Strues
Strages

¶ A rebuke.

Probrum.
Opprobrium
Dedecus
Turpitudo.
Improperium.
Ignominia.
Vituperium
Infamia
Nota.
Crimen.
Labes
Macula

Rough or austere.

Austerus.
Rigidus.
Severus
Asper
Sevus.
Intolerabilis
Acerbus
Morosus.
Iracundus.

Rude/rustycall/or vplondyshe.

Rudis.
Rusticus.
Agrestis
Rusticanus.
Immoratus
Ineptus
Iners
Indoctus

¶ Reed.

Rubeus
Ruber.
Rubellus
Rubicundus
Rufus.

Purpureus
Roseus
Luteus

Rough as a berde.

Hirsutus
Pilosus
Numerosus.

¶ Rych.

Opes
Opulentus.
Dis.
Abundans.
Copiosus
Locuples

¶ To sacrifyse.

Sacrifico
Immolo
Libo
Lito
Adoleo
Placo.
Offero.
Pio
Macto hostiam
Dico hostiam.
Cedo hostiam.

¶ A sacrifyce.

Sacrificiū.
Immolatio.
Libamen
Litamen
Oblatio
Holocaustum
Hostia.
Victima.
Piacula.
Sacra
Res diuina
Cultura diuina
Cultus diuinus
Honor diuinus

¶ To shon away/ or escape.

Vito
Vmito

Declino
Deflecto.
Euado.
Effugio.
Subterfugio
Elabor.

¶ So be ashamed.

Erubeo
Erubesco.
Verecundor
Confundor
Pudet
Piget.

¶ To suffre.

Suffero
Patior
Perpetior
Sustineo
Tolero.
Perfero
Fero

¶ To seke or enquyre.

Quæro.
Inquiro
Exquiro
Perquiro.
Exploro
Inuestigo
Indago
Rimor
Scrutor.

¶ To shake.

Vibro.
Quatio
Concutio
Crispo.
Contorqueo

¶ To subdue/or ouercome.

Subdo
Subigo
Vinco.
Vebello
Expugno
Supero

¶ To stomble/or slyppe.

Titubo.
Vacillo.
Labo.
Labasco.
Nuto.
Erro

¶ To set vpon.

Aggredior
Congredior
Contendo
Concerto
Confligo.
Concurro.
Incesso.
Adorior
Inuado.
Insilio.
Insulto

¶ To tary or pause.

Intermitto
Intercipio.
Interrumpo
Cesso.
Desino
Desisto
Moror.
Maneo
Hæreo.
Sisto.
Omitto.

¶ To stoppe.

Obturo
Obstruo
Opilo

Synonyma de hac litera S.

¶ To se/or to beholde.
Video.
Cerno
Aspicio
Conspicio
Inspicio
Intueor
Speculor
Contemplor.
Aduerto
Animaduerto

To scattre a sondre.
Dispulo
Dissicio
Dissipo
Dispergo
Diffundo
Disturbo
Differo.

¶ Strength or power.
Robur
Fortitudo.
Uis.
Potentia.
Uires
Potestas

Stronge or bygge.
Robustus
Fortis
Ualidus
Firmus
Potens
Uigorosus
Lacertosus
Neruosus

¶ A sygne or a token.
Signum
Judicium
Argumentum
Portentum.
Presagium.
Prognosticatio

Ostentum
Monstrum.
Augurium.
Auspicium.

¶ Sande.
Arena.
Saburra
Sabulum

¶ A surety.
Sponsor.
Obses
Uas
Fideiussor

¶ Scãmesse or pe-nury.
Penuria
Egestas
Inopia.
Raritas
Caritas
Indigentia
Defectus
Carentia
Sterilitas.

¶ A shyppe.
Nauis
Nauigium
Carina
Rates
Puppis
Puppula
Bremes
Triremes.
Cimba
Classis

¶ A shyrte.
Subucula
Interula
Interior vestis.
Linea vestis

¶ A space.
Spacium.
Interuallum
Intercapedo

Distantia

¶ A speche.
Sermo.
Ideoma
Lingua
Loquela
Famen

¶ A schole.
Schola
Gymnasium
Ludus literarius.

¶ The see.
Mare
Equor.
Pelagus
Pontus.
Fretum
Salum
Occeanum.
Amphitrite.
Thetis
Doris.
Surges impetus
Circũfluus humor.

¶ Shepe.
Oues
Lanigerũ pecus
Balantum grex.
Bidentes

¶ Stately nesse or pryde.
Superbia
Fastus
Fastidium.
Arrogantia.
Ambitio
Tumor
Supercilium.

¶ To be stately.
Superbio
Ambio
Fastidio
Arrogo

¶ A swerde.
Gladius.
Ensis
Mucro
Rumphea.
Spatha

¶ Slowth.
Pigrities
Pigritudo
Ignauia
Secordia
Tarditas
Desidia
Segnitia.
Torpedo
Torpor
Inertia
Accidia
Remissio
Remissitudo
Incuria
Negligentia

¶ A seruaunt.
Seruus.
Famulus
Assecla
Manciptum
Minister
Pedissequus
Comes

¶ A sete or a stole.
Sedes
Sedile.
Solium
Cathedra.
Hemicyclus
Exedra
Throonus
Tribunal iudicis.

¶ A serpente.
Serpens
Uipera
Anguis
Hydra
Coluber
Echidna.

¶ The sonne.

Synonyma de hac litera S. et T.

Sol
Titan.
Hyperyon
Hyperione natus
Phebus
Apollo

¶ Syngler or specyal.

Singularis
Precipuus
Maximus
Summus
Primus
Unicus
Primus
Postremus

¶ Stubburne.

Rigidus
Proterus
Indomitus
Infrenis
Effrenatus

¶ Stable or constant.

Stabilis.
Constans.
Firmus
Fixus
Immotus
Immobilis
Immutabilis
Solidus

¶ Asturne.

Clauus
Gubernaculũ puppis.

¶ Safe or sounde.

Salsa
Incolumis
Sanus
Saluus.
Integer.
Tutus
Valens
Securus

¶ Styll.

Tacitus.
Quietus
Placidus
Silens

¶ Suche maner.

Talis
Huiusmodi.
Huiuscemodi
Istiusmodi.
Illiusmodi
Similis
Eiusmodi.
Is ea id.

¶ Slowe or slacke.

Piger.
Ignauus.
Deses.
Secors
Tardus
Segnis
Torpens
Torpidus
Desidiosus
Grauis
Remissus
Iners.
Accidiosus

¶ Stynkynge.

Olens.
Olidus
Fetidus
Feteno.
Fœtulentus
Graueolens
Partidus.
Putridus
Flaccidus.

¶ In season/or in tyme.

In tempore
Ipso tempore
Tempestiue
Mature
Oportune
Per tempus
Auspicato
Fauste/or bene

Secundis auibus.

¶ Syngleriy/or asondre.

Singulatim.
Priuatim
Diuisim
Seorsum
Separatim.
Seiunctim

¶ Styll or contynuall.

Assidue.
Continue.
Jugiter
Perpetuo.
Perenne

¶ Softely.

Sensim
Paulatim
Lente
Pedetentim

¶ Sodenly.

Subito
Subitanee
Repente
Raptim.
Improuise.
Inopinate.

¶ Somtyme.

Aliquando.
Interdum.
Quandoq;
Nonnunq;
Alicubi

¶ To truste.

Fido
Confido.
Credo
Fidem habeo
Fretus sum.

¶ To take fro.

Aufero

Adimo
Demo.
Eripio
Eximo
Diripio
Surripio.
Prærripio.
Subduco.
Sublego.
Primo.
Spolio
Fraudo
Expolio.
Orbo.
Viduo.
Sustollo
Detrabo
Subtrabo
Extorqueo
Detorqueo.
Furor
Prædor

¶ To teche/or enfourme.

Docco
Edocco.
Erudio
Instruo
Instituo
Imbuo
Educo.
Dogmatizo
Catachizo

¶ To thynke/or iudge.

Iudico
Censeo
Puto
Estimo
Existimo
Coniscio
Coniscito
Coniecturo
Coniecturã fscio
Cogito
Autumo
Duco
Credo
Arbitror
Reor
Suspicor

Synonyma de hac litera T. & W.

¶ To tary.

Moror
Maneo.
Cesso
Resto
Resisto.
Restito.
Sisto gradum.
Operior
Prestolor.
Cuntor
Expecto

¶ Thre yeres.

Triennium.
Trieteris
Triennis.
Triennalis inkepedo.
Trieterica.

¶ A thefe.

Fur
Latro.
Predo.
Raptor.
Predator
Pirata.

¶ A toppe.

Culmen
Cacumen
Fastigium.
Uertex
Summitas.
Sublimitas
Altitudo
Specula
Juga montis

A temple/or a chyrche.

Templum
Delubrum.
Basilica
Phanum.
Edes sacra
Tabernaculum
Sacellum

¶ A token.

Monumentū.
Interſignium.

¶ To vnderſtande.

Intelligo.
Accipio
Percipio
Calleo.
Teneo
Habeo.
Capio.
Sapio
Cognosco

¶ To worſhyppe.

Honoro.
Adoro
Colo
Reuereor.
Magnifico.
Celebro
Obſeruo
Prosequor honore.
Officio honore.

¶ To wandre/or ſtreue.

Erro.
Palo
Diſcurſo
Uagor.
Spatior
Luſtro

¶ To be wood.

Seuio.
Furio
Inſanio
Excandesco
Bacchor.

¶ Victory.

Victoria
Palma
Tropheum
Triumphus.
Superior manus

¶ Worſhyppe or honoure.

Honor
Decus.
Ornamentum
Splendor.
Dignitas.
Gloria
Laus
Amplitudo.
Fama.
Claritas
Claritudo.

¶ A wyſarde.

Augur.
Aruſper.
Ariolus
Diuinator.
Preſagus
Sortilegus
Aſtrologus.
Magus
Magicus
Genethliacus.
Phitonissa
Necromanticus
Pyromanticus.
Hydromanticus

¶ Wheyte.

Triticum
Ceres rubicunda

¶ Watche

Uigilie
Excubie
Custodia nocturna.

¶ Wages or heyre.

Merces
Meritum
Debitum
Stipendium

¶ A verſe.

Uersus.
Carmen
Metrum
Numerus
Modus
Modulus

Camera
Uasa.

¶ Wyne.

Uinum.
Merum
Nectar
Bacchus
Lieus

¶ Awaye.

Uia
Iter.
Callis.
Semita
Uestigium.
Trames
Limes.
Orbita

¶ Water.

Aqua.
Unda.
Lympha
Later
Humor

¶ Woodneſſe or madneſſe.

Insania.
Scutia.
Furor.
Dementia
Amentia
Rabies
Frenesis

¶ Wery.

Fessus
Defessus
Lassus
Fatigatus.
Lassatus
Uictus
Fractis viribus.

¶ Unlyke or dyuerſe.

Dissimilis
Dispar.
Discors

Syno. de hac litera V. & ppriorũ deorũ et dearũ.

Dissentaneus
Varius
Discrepans
Contrarius
Repugnans
Differens
Distinctus
Discretus
Dissonus
Abionus
Alienus
Alius

¶ Uttermost.

Ultimus
Extimus
Extremus
Penultissimus

¶ Well spoken.

Facundus.
Facetus.
Eloquens.
Lepidus
Festiuus

¶ Wyse or wytty.

Sapiens
Ingeniosus
Sagax
Prudens
Vigilans
Doctus
Solers
Astutus
Prouidus
Cautus
Diuersus
Subtilis
Perspicax

¶ Whyte.

Albus
Candens
Candidus
Candidulus
Candidatus
Lacteus
Eburneus
Eburneus
Argenteus
Syluius

¶ A wodde.

Sylua
Lucus
Nemus
Saltus

¶ Weyke or feble.

Debilis
Mollis
Invalidus
Imbellis
Enervis
Effeminatus.
Exilis
Exiguus
Languidus
Lentus
Vietus

¶ Without or vorde.

Vacuus
Inanis
Expers
Immunis
Orbus
Viduus
Viduatus
Vacuatus

vnlerned or ignorãt.

Indoctus
Ignarus
Imperitus
Illiteratus.
Rudis
Sciolus
Inicus

Vayne or trãsytory.

Vanus
Fragilis
Fluxus
Caducus
Umbratilis
Momentaneus

¶ Wherfore or why.

Quãobrem
Quare
Quapropter

Qua de re
Quorsum
Qua ratione
Cur.

¶ In vayne.

Inuanum
Incassum
Frustra.
Nequicq̃.
Inaniter

¶ Unto.

Quousq̃
Quo ad
Quoadusq̃.
Quoademe.
Donec.
Dum

¶ Without.

Sine
Absq̃
Extra
Preter

¶ Utterly.

Prorsus
Funditus
Stirpitus
Radicitus.
Medullitus
Omnino

¶ Nomina Jouis.

Juppiter
Hammon corniger.
Panompheus
Diespiter
Altitonans
Pater omps.
Magnitonans
Saturnius
Dodoneus
Ceneus
Summus deorũ
Rector olympi
Rex superum
Ethereus pnceps

¶ Nola Junonis.

Juno
Saturnia
Lucina
Regina deum.
Jouis coniunx
Pronuba Juno

¶ Nola Neptuni.

Neptunus
Deus maris
Pelagi rector.
Tridentifer rex

¶ Nola Apollinis.

Apollo
Phebus
Pean
Deleus
Arcitenens.
Dindimeus
Latous
Latonigena
Delphicus.
Tymbreus
Clarius
Patareus heros.
Latoides
Puthius
Smincheus
Hecatebelites
Deus oraculi
Cynthius
Chrisocomus.
Loxias
Phaneta
Argenetes.
Lucyus

¶ Dea venationis.

Dyana
Phebe
Cynthia
Dictynna
Delia
Trinia
Latonia
Phebi soror
Uenatrix dea
Jaculatrix dea
Latonigena.

¶ Deus vini.

Synonyma deorum & dearum.

Bacchus
Liber
Lieus
Bromius
Ignigena
Bimater
Dionysius
Jacchus
Iterum satus
Bis satus
Nyseus
Tyoneus
Leneus
Nicteleus
Sentalis
Consitor vue
Indetonsus
Eleleus pareus
Laccus
Euan
Euhyus
Bassareus
Proles semeleia
Racemifer
Thirsiger

Deus belli.

Mars
Furor impius
Belliger
Bellipotens
heros.
Gradiuus

Dea belli

Bellona
Pallas
Enyo
Bellica virgo.
Menenda
Uirago
Tritonia
Bellipotens dea
Belligera dea
Armigera dea
Bellatrix
Minerua
Tritonis

Apollinis mater

Latona
Titanis/idos
Titanis

Filia terre
Dea geniellipara

Deus inferni

Pluto
Dis/ditis
Imus tyrannus
Inferni tyrannus
Umbrarum rex
Tartareus rex

Dea inferni

Proserpina
Hecate
Filia cereris
Persephones
Regina erebi.
Plutoni coniunx
Persei filia
Dea triformis
Hecate triceps

¶ Sŏniorũ deus

Morpheus
Icelos
Panthalos
Phobetor

Deus amoris

Cupido
Puer pharetratus
Cecus amor
Ignis indomitus
Cypria proles
Veneris natus
Alatus deus

Dea amoris

Uenus
Aphrodite
Aphrodisia
Paphia
Cypria
Cytherea
Cytrigena
Erycina
Dione
Acidalia
Guidia
Mater libidinũ
Mater amorum

¶ Dea frugum

Ceres
Telsinophora
Ops
Cybile
Saturni cõiunx
Berecynthia
Bona dea
Mater deum
Mater eleusina

Dea fortune

Rhamnusia
Nemesis
Dea cecs
Rhamnusis/idos.
Tyce
Noticia dea
Dea instabilis
Dea bifrons
Sors

¶ Deus ignis.

Vulcanus
Mulciber
Lemnius
Junonia proles.
Faber iouis
Junonigena

Deus portuum

Portunus
Palemon
Athamantiades
Melicerta

Dea maris

Thetis
Amphitrite
Doris
Nereis/idos.

Deoꝝ nũcius.

Mercurius
Atlantiades
Cillenius
Cyllenides
Hermes
Maia natus
Alipes deus

Ioue natus
Deus ales
Caduciser
Atlantis nepos
Pleiones nepos
Deoum interpres
Pacifer ales

Janitor inferni

Cerberus
Mõstrum triforme
Canis echidneus
Canis stygius.

Judices inferni

Eacus
Radamanthus
Minos

Dee fatales

Parce
Fatidice dee
Faticine sorores
Dee faticane
Dee triplices fati

¶ Parcarũ nomina.

Clotho
Lachesis.
Atropos

Furie infernales

Eumenides
Acheronti snate
Nocte genite
Uiperee sorores
Anguicome sorores.
Penaꝝ dee triplices

Furiarũ nola

Alecto
Tisiphone
Megera

Deus ventorum.

Eolus
Hippotades.
Hippoti nepos.
Nymborum rector

Synonyma gratiarum nympharū.

¶ Nola harpiarū neptuni et terre filiarum.
Aello
Occipite
Celeno

¶ Tres gratie.
Charites
Acidalie sorores
Orthomeni dee triplices

¶ Nola gratiarū.
Aglaia
Thalia
Pasithea vel euphrosine

¶ Dea aurora.
Matuta
Pallantias
Lenchotos

Panopes
Inoo/moos.
Bacchi nutrix.
Tithoni cōiunx.

¶ Deus pastorum.
Pan
Semicaper deus
Arcadicus deus

¶ Deus hortorū.
Priapus
Hellespontiac⁹ de⁹.

¶ Nūcia Junonis.
Iris
Thaumantias
Thaumātis pies
Thaumātea virgo.
Pluuius arcus

¶ Dea flotum.

Pale.

Dee vel nymphe lylustrum.

Dryades
Hamadryades

Dee siue nymphe virgultorum.

Napee.

Dee siue nymphe montium.

Oreades

Dee siue nymphe fontiū et fluuiorū

Naides

Dee siue nymphe marine.

Occeanitides
Nerine
Nerides

¶ Musarū synonyma.
Mnemosynides
Mnemolines ppago
Parnassides
Helicontades
Castalides
Aonides
Pierides
Thespiades
Pegasides
Hippocrinides
Libethrides
Pimpleides
Meonides
Citheriades
Phebiades
Aganippides
Permessides
Cephisides
Camene.

¶ Nouē musarū nola et earum inuenta.

Clio	hystorias	
Euterpe	tibias	
Thalia	comedias	
Melpomene	tragedias	
Therpsicore	psalteriū	inuenit.
Eratho	geometriam	
Polyhymnia	rhetoricam	
Urania	astrologiam	
Calliope	literas	

¶ Publij Virgilij Maronis de musarū inuētis.

Clio gesta canit transactis tempora reddit
Melpomene tragico proclamat mesta beatu.
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia
Dulciloquis calamos Euterpe flatibus byget
Therpsicore affectꝰ cytharis mouet/imperat/auget
Plectra gerens Eratho saltat pede carmine vultu
Carmina Calliope libris heroica mandat
Urania poli motus scrutatur et astra.
Signat cuncta manu loquiturq; polyhymnia gestu.

Synonyma heroum et heroinarum.

¶ Hesiodus in sua theogonia musas a Ioue esse creatas ait ex Mnemosyne. i. memoria. Nouē enī noctes cū illa in pierio monte cōcubuisse fertur. Hinc nouē genite sunt muse: q̄ a monte ipso Pierides vocātur. De musarū nob⁹ sic asserit Theodor⁹.

¶ Clio dicitur a cleos grece: q; poete ex laudibus quas aliis tribuūt: et sibi et ipsis gloriam vendicant.

¶ Melpomene a cantus suauitate. Melpo enī grece canto latine significat: q̄ auditores cantus suauitate delectantur.

¶ Thalia a florendo. Thalein grece: florere vl̄ germinare latine sīgt: q̄ poetarū nomina semper florent celebrata.

Euterpe a voluptate. Euterpen enī grece; delectare latine sīgt: q̄ poete ex bonis q̄ ex illa doctrina prouenīt non mediocrem voluptatem capiunt.

¶ Therpsicore a delectandis choreis: q; Phebus musarū choreis delectatur.

Eratho ab amore: q; poete suo carmine amabiles reddantur.

¶ Calliope a bonitate vocis: eo q̄ poete pulcra voce concinunt.

¶ Urania a celestium rerū cantu: vel cantus diuinitate. Uranon enī grece latine celum sīgt: q̄ poete de celestibus cantant.

¶ Polymnia siue vt alij cēsent polyhymnia a multitudine laudis vel carminis: eo q̄ poete magnā laudem consequūtur ex canendo.

¶ Musa vocabulū est grecū q latine sīgt cantū. vnde musice appellata est scientia de ratione canendi. hinc poete musas finxerunt esse deas q̄ musice et poetis present. Et fm diuersa loca que incoluisse dicūtur diuersa sortiuntur agnomina.

¶ Synonyma heroum et heroinarum.

Hercules	Iasonis proles	Priamides	Pyrrhus
	Iasonides	Priameius heros	
Alcides	Iasone natus		Neoptolemus
AmphitrionIades		Priamus	Achilleius heros
Tirynthius	¶ Achilles.		Achilleides
Aonius heros		Laomedontiades	
Thebanus heros.	Pelides		Menelaus
Clauifer heros	Lacides	¶ Paris.	Atrides maior
Oetheus heros	Thetidesatus		
Proles Iouis	Emonius heros.	Alexander	Agamemnon
	Larisseus heros	Pastoricius	Atrides minor
¶ Perseus.	Thessalicus heros	Adulter ideus	
	Pithius heros.	Helene raptor.	Hippolitus
Abantiades			
Acrisioniades	¶ Diomedes.	Ulixes	Theseides
Danaeius heros			Theseius heros
Inachides	Tydides	Laerciades.	
	Oenides	Itacus	Meleager
Iason	Etolius heros	Dulichius	
		Laertius heros	Oenides
Esonides	Patroclus		Calidonius heros
Pegaseus heros			Oeneius heros
Iolciacus heros	Menetiades.	Palamedes	
	Menetia proles		Oeneius
Theseus		Nampliades	
	Lucas	Nampleia proles	Rex calidonius
Egides			Parthaone natus
Cecropides	Anchisiades	¶ Eneas.	
Neptunius heros	Cytherea heros		Ganimedus
	Eneas penatiger	Thelamoniades	
		Thelamone satus.	Puer phrigius
Pyrotheus	¶ Hector.	Thelamon⁹ heros.	Puer ideus

Synonyma heroum et heroinarum.

Pincerna Jouis.

Cadmus
Agenorides
Agenore natus
Sidonius hospes
Antoneus heros.

Erichthonius
Stirpe lemniaca

Pentheus.
Echionides
Echione natus.
Aganeis proles

Alexander magnus
Pellens heros.

Romulus
Rome conditor.
Quirinus

Hector.
Pylius
Nelides
Neleius heros

Castor et pollux
Leucostratres
Tyndaride gemini
Fratres Helene
Sydus amicum

Chiron
Phillirides
Phillireus heros
Centaurus
Semifer
Monstrũ bifourne
Sagittarius
Emonius arcus

Arcas
Arctophilax
Cynosura
Boetes
Arcturus.
Ursa minor

Ariadna
Gnosia stella
Stella corone
Bacchi coniunx

Erichthonius

Ophalcus
Anguitenens
Serpentarius.
Hedonum sydus.

Calisto
Elice
Perrhasis
Ursa maior
Nonacrina virgo
Lycaonias

Atlantides
Pleiades
Uergiliades
Hesperides

Atlas celifer.
Iapetionides

Gigantes.
Centimani.
Cyclopes
Enceladi fratres

Dido.
Elisa
Agenoris
Agenore nata.
Sidonis
Phenissa
Tyria
Sichei coniux

Daphne
Peneis
Peneis virgo

Io
Inachis
Inachia proles.
Phoronis.
Bos pellex.

Circe
Filia solis
Physis/idos.
Titanis/idos.

Medusa
Phorcinis/idos.
Phorcis/idos.
Water eq volucris.

Echo
Uox resona.

Nympha vocalis

Arachne
Mmois
Mmois proles.

Phedra
Pasiphaeis
Pasiphaes filia.

Phaetontis sorores.
Pheronciades.
Heliades.

Phaeton
Clymeneis proles

Salmacis.
Semine.
Semimas
Proles biformis.
Hermophroditus

Helle
Nepheleis
Athamantias.

Athamas
Eolides

Amalthea.
Olenia
Capra
Sydus capricorni.
Olenũ pecus
Hedi

Leucothoe.
Orchamis
Arbor thurifera

Europa
Agenoris nata

Coronis
Coronei proles.

Antilochus
Nestorides
Nestoris natus

Nestor
Pylius senex

Philoctetes
Pentiades.

Peantesatus
Alcide comes.

Mydas
Berecynthi heros.

Demophoon.
Thesides
Thesei filius

Prothesilaus
Iphiclides
Phylacius heros
Phylacides heros.
Iphicli natus

Penelope
Icarie.
Coniunx vlissis
Icarii filia.

Phyllis
Lycurgus
Lycurgi filia

Hippodamia
Billeis
Lirnesia virgo.

Oenone
Pegasis

Cassandra
Priamis
Priameia virgo

Helena.
Tyndaris
Ledea.
Menelai vxor.

Hero
Sesta puella

Andromeda
Cepheis/idos.
Cepheia virgo.

Hypermestra.
Danaë
Danaï filia

Leander
Abidenus.

Tantalus

Synonyma propriorū locorū et gentilium.

Pater Pelopis
Sisyphus
Eolides
Istimus predo

Ceuace
Eolis
Eolifilia

Laodomia
Achastis
Achastifilia

Meduse caput
Gorgon
Monstrū vipereū.
Sarificus vultus.
Anguiferum caput.
Colubriferū caput
Gorgoneū caput
Anguicoma ora.
Squam gera ora
Crinita ora.
Meduſca ora

¶ Synonyma proprioriū locoriū.

Italia
Hesperia magna
Oenotria
Ausonia tellus
Latium
Latina arua
Saturnia tellus.
Romulea tellus
Corytum tellus

Roma
Urbs quirinalis

Indigene Rome.
Romam
Itali
Italici
Latia gens
Ausonia gens
Romulea gens
Togata gens
Latialis gens.
Turba quirini
Quirites

Troia
Ilium

Teucria vrbs.
Dardania vrbs.
Phrigia vrbs
Iliaca vrbs
Troiana vrbs.
Laomedōtea arua.
Priameia regna

Indigene troiani
Troiani
Teucri
Iliaci
Dardani
Dardanides
Phrigij
Laomedontiades
Laomedontei
Phriges
Troies
Troiades
Troij
Troici
Troiugene

Grecia
Pelasgica
Argolica regna.
Achaia

Indigene grecie
Greci
Argini
Danai
Graij
Graiugene
Achiui
Achei
Pelasgi
Pelasgiades
Dorici
Argolici
Argolides

Athene
Urbs attica
Pessidonia vrbs
Wopsopia vrbs.
Cecropia vrbs.
Agri munichij

Indigene attici
Athenienses
Attici
Cecropide
Erechtide
Theside

Attica gens.

Sicelia
Sicania
Sicula
Siculensis tellus.
Trinacria
Typhoica.

Indigene
Siculi.
Sicilides
Sicani
Siculenses
Nesiades

Creta
Curetis
Gnosia
Gnosiaca
Cretea
Rhetea
Dictea
Dictia tellus.
Minoia
Actea
Cretensis
Cydonea
Gortyniaca
Curetum

Indigene
Cretenses
Curetes.

Thracia
Lycurgi regna.
Ismaria
Bistonia
Rhodopeia tellus
Scythonia
Strymonia

Indigene Thracie.
Thraces
Thracij
Scythonij
Ismarij
Bistonij
Odrisij
Edonides

Thebe
Amphionis arces

Indigene thebani.

Anguigene
Ismenides
Ogygei
Cadmeides
Gens vel proles manortia.

Colchos
Phasiaca tellus.
Phasiea arua.
Colchidicum solum
Colchiaca regna
Oetria tellus

Indigene
Colchi
Colchiaci

Thessalia
Emonia
Larissa
Emathia tellus
Mynia arua
Pagasea arua
Pellea arua
Iolciacum solum

Indigene
Thessali
Thessalici
Larissei
Phlegie
Wynie

Iudea
Palestina
Iudaica arua.
Israelitica arua.

Indigene
Iudei
Palestini
Israelitica gens
Recutita gens

Assiria
Semiramia arua
Babilonica arua

Indigene
Assirij
Babilonij

Indica
Cepheia arua
Memnonia arua

Synonyma propriorū locorū et gentilium.

Indigene
Indi
Cepheni
Saba
Thurifera
Panthea tellus.
Pantaica
Sabea
Indigene
Sabei
Thurifera gens
Cypus
Cyprea
Cyprica
Amathusiaca tellus
Ophiusia
Macara
Indigene
Cypriſ
Cyprigene
Arabia
Odorifera tellus
Palmifera tellus
Indigene
Arabes
Arabici
Gentes odorifere
Hyſpania
Iberia
Indigene
Hyſpani

Iberi
Anglia
Britannia
Indigene
Angli
Britanni
Scythia
Scythica
Riphea tellus.
Hyperboreus
Arimaſpea
Indigene
Scythe
Riphei
Arimaſpi
Agathyrſi.
Heloni
Hyperborei
Amazonū tellus
Termodontica tellus.
Amazonica
Indigene
Amazones
Amazonides
Caria
Indigene
Cares
Leleges.
Lelegeides
Delos

Ortygia
Delphica tellus
Phebi patria
Indigene
Calabria
Salentina terra
Indigene
Calabri
Salentini
Libya.e.
Libye.es.
Aphrica tellus
Aphrica tellus.
Libyci
Marmarici
Marmarides
Naſamomaci
Centauri
Lapythe
Semiuiri
Semihomines
Semimares
Nubigene
Ixionides
Ixione nati
Bimebres
Mantus
Ocniaca
Audina tellus.
Mantos
Indigene

Mantoi
Mantuani
Ocniaci
Audini
Capitolium
Capitoline arces
Saxū tarpeium
Mons tarpeus
Istmus bimaris
Samos Junonia
Epyrus herbida
Abydos ostrifera
Mōtes muſis ſacri.
Helicon biceps.
Parnaſſus bifidus
Pierus nubifer.
Cytheron virgineꝰ.
Pindus acrens
Cōfōtes ⁊ fluuiſ mus ſacrati.
Caballinus fons
Pegaſeus fons
Meduſeus fons
Aganippe
Hippocrene
Libethrius fons
Pimpleius fons.
Phocidos lacus
Permeſſus fluuius.
Cephiſi vada.
Eurotas.

Epithetorum varietas.

Quum ad carminis decorē venuſtatē plurimum oblectamenti afferre ſolet apta epithetorū et concinna alluſio: quedā ex iis utiſſimis poetis carptim excerpta paulo poſt ad manum deprompſimus. Ea demum gratia: vt tenerrime poetices tyrunculorum ingenio ſuppetias ferremus: ne ſi multiuaga lectionis inueſtigatione ⁊ varietate (tanq̄ faſtidioſo onere) defatigatum redderetur.

Epithetorum varietas et primo deorū epitheta.

Epitheta deorū ⁊ dearū horoū et claroꝝ virorū.

Apollo
Lauriger.
Lauricomus
Fatidicus
Faticanus
Intonsus
Grynæus
Delius
Cynthius
Arcitenens

Inppiter
Omnipotens
Altitonans
Summus

Inno
Saturnia

Lucina
Casta

Neptunus
Ceruleus
Tridentifer

Bacchus
Lenæus
Corymbifer
Thyrsiger
Pampinifer

Mars
Belliger
Bellicus
Ferus
Feror
Bellipotens
Sanguinolentus
Cruentus
Cruentatus
Strues
Durus
Dubius
Indomitus

Cupido
Cecus
Alipes
Alatus
Pharetratus

Morpheus

Somnifer
Fallax.
Simulans

Pluto
Tartareus.
Stygius
Ater
Funestus
Tenebrosus

Vulcanus
Lemnus
Lemniacus
Junonigena

Janus
Bifrons
Insomnis
Perutgil

Mercurius
Caduciser.
Pacifer
Alipes

Cerberus
Triceps
Trilinguis.
Trifaux.
Triformis
Rabidus

Eolus
Nymbosus
Nymbipotens

Diana
Casta
Innupta
Pharetrata
Noctiuaga
Salticola
Uenatrix

Pallas
Armipotens
Bellipotens
Armifera
Bellicosa
Tritonia
Armisona
Bellica

Belligera
Bellatrix

Proserpina.
Triformis
Triceps

Uenus
Cypria
Cytherea
Acidalia
Paphia
Guidia
Dione

Ceres
Alma
Frugifera
Frugipara

Rhamnusia
Instabilis
Inconstans
Lubrica
Cæca
Bifrons
Fallax

Tethys
Undifluus
Undosa
Equorea
Circūfluus
Undiuaga

Parce
Fatidice
Faticane
Fatales

Auroꝛa
Crocea
Punicea
Rosida
Rosea

Pan
Semicaper
Arcadius

Priapus
Hellespōtiacus

Iris
Discolor
Picturata
Imbrifera.
Aquosa
Multicolor

Pale
Florigera
Florida.
Floricoma.

¶ Epithets heroum

Hercules
Indomitus
Inuictus

Eneas.
Pius.

Ulixes.
Cautus
Pellitropus

Achillis
Fortis

Hector
Animosus.

Nestor
Grandeꝰ
Pylius

Alexander magnus
Pellens.

Chyron
Justissimus
Herbipotens

Achates
Fidus

Numa
Religionepius.

Cato
Severus

Augustus
Munificus.

Chiesus
Dives

Peroũ/clarorũ virorũ/ꝛ aialiũ quadrupedũ epitheta.

ℂ Tarquinius	ℂ Dauid	ℂ Catullus	Setosus
Superbus	Bethlemicus	Veronensis	Aeris.
	Psaltes		
Sardanapalus	Faticanus	Callimachus	Equus
Salax		Umbriensis	Acer
Spurcus	Salomon		Sonipes
	Sapiens	Terentius	Bellicus
Eryx		Afer	
Lacertosus	Sanson		Asellus
	Fortis	Sappho	Pandus
Demosthenes		Lesbos	Piger.
Facundus	Job		
	Patiens	Alceus	Dama
Plato		Lesbous	Timidus
Diuinus	Homerus		
	Celophonius	Leo	Capreus
Cicero	Smyrneus	Genus	Fugax.
Eloquens	Meonius	Trux	
		Marmaricus	Capella
Seneca	Maro	Libycus	Lasciuus
Moratissimus	Mantuanus	Nemeeus	Hirta
	Mantuus	Fulmus	Petulca
Eurypschens	Audinus	Toxus	Sima
Durus	Oniacus		Olens
		Cerus	
Bustris	Flaccus	Aeripes	Vulpes
Illaudatus	Appulus	Uuax	Cauta
	Venusinus	Aglis	Callida
Pollux	Lucanus	Fugax	
Amycleus			Agnus
	Naso	Lupus	Placidus
Lynceus	Pelignus	Rapax	Mitis
Perspicax	Sulmonensis	Torus	Tener
Argus	Tyrrhenus	Ursus	Lepus
Oculatus	Claudus	Vsiosus	Auritus
	Lacedemonius	Hirtus	Pronus
Abelus		Horridus	Pauidus
Innocens		Raucisonus	Celer
	Sophocles	Informis	
Cayn	Cothurnatus		Ouis
Inuidulus		Tigris	Lanigera
	Orpheus	Hircana	Balans
Watulales	Rhodopeius	Rabida	
Innosus	Threicius	Rigida	Panthera
		Gangetica	Picta
Abrahamus	Archilocus		Multicolor
Fidelis	Parius	Aper	
	Iambographus	Frendulus	Lynx
Moses		Erymantheus	Maculosa
Fatidicus		Setiger	Multicolor
	Hesiodus	Glandiorax	
Joseph	Ascreus	Monticola	Bos
Formosus		Epumalis	Taurus
ℂ Saul	Martialis	Folumeus	Robustus
Furiosus	Gadditanus	Dente minax	Fortis

Epitheta reptiliū. auiū. volatiliū. ⁊ insectorum

Corniger
Porcus
Setiger
Lutosus
Immundus
Cenolentus

Talpa
Cecus
Captus oculis

Canis
Blaudus
Obscenus
Latrans

Irrhicius
Sepicola
Hirsutus
Spiniger

Felis
Muricida

Ulterra
Venatrix

Elephantus
Indicus

Simia
Cachumnosa

Welis
Obesa

Lutra
Piscivorax

Leena
Coma

Sus
Sabellicus
Immūdus

Hircus
Cynipheus
Graueolens

Glis
Somniculosus.
Somnolentus

Draco

Squamiger
Cristatus

Squameus
Squamosus
Maculosus
Insopitus
Perutgil

Anguis
Lubricus
Cerulcus
Luridus
Sibilans
Tumidus
Limidus.

Bufo
Ater
Tumidus

Lacertus
Viridis

Rana
Loquax
Viridis
Rauca

Cicada
Querula
Garrula
Rauca
Arguta
Striculs

Formica
Parca
Cauta
Granifera
Operosa
Frugilega

Testudo
Tarda

Tines
Corrodens

Lytta
Insaciabilis
Inextinguibilis

Redimus
Uentrosus

Salamandra
Querula

Stellio
Nitidus

Coluber
Tortilis
Helicus
Intortus
Tortuosus

Aquila.

Pauo
Junonius

Olor
Morthundus
Amnicola

Cignus
Fluminens
Aquosus
Niueus

Columba
Trepida

Perdix
Garrula

Grus
Strymonius
Aerius

Hirundo
Arguta
Garrula

Merops
Wellifuga

Phenix
Rarus
Unicus
Annosus

Anser.
Strepens
Garrulus.
Improbus
Uigilans

Bubo.
Funereus
Feralis
Funestus

Corus
Loquax

Cornix
Leua
Smistra
Improba

Turtur
Bemibūdus

Palumbus
Raucus

Upupa
Fallax

Graculus
Striculus

Oinix
Rurestris

Picus
Multicolor

Pica
Garrula

Milnus
Rapax

Strix.
Luctifons

Anas
Aquatica

Mergus
Piscivorax.

Sturnus
Garrulus

Epitheta arborū fruticū herbarum et florum.

Psitacus
Loquax

Cornicula
Pennilega
Ambitiosa
Ridicula

Crabro
Aculifer

Fucus
Ignavus
Inglorius

Apes
Hyblea
Attica
Parca
Sedula
Wellifica
Wellipara
Operosa

Uespa
Iracunda

Asilus
Terrisonus

Blatta
Bilinguis
Lucifuga

Papilio
Feralis

Aranea
Telifica
Uitrosa

Laurus
Parnassia
Innuba
Odorata

Quercus
Chaonia
Glandifera
Dura
Dodonea

Hedere
Sequaces
Corymbifere
Pallentes

Flexiles
Errantes

Oliua
Pinguis
Umax
Albens
Pallens
Tarde crescens.

Cypariſſus
Coniſera
Idea

Salix
Glauca
Amnicola
Lenta

Hebenum
Nigrum

Buxum
Raſile

Teda
Pinguis

Palma
Idumea
Ardua. Inuicta

Pinus
Hirſuta
Alta
Nautica

Ulmus
Aerea

Myrtus
Bicolor
Tenera

Ficus
Cerulea

Platanus
Genialis
Sterilis

Abies
Enodis

Fagus
Patula

Acer
Coloribus impar.

Omnis
Rigida

Uitis
Pampinea
Lenta
Racemifera

Cedrus
Odorata
Alta
Non cariosa

Corylus
Fragilis

Alnus
Procera
Paluſtris
Sterilis

Lothos
Aquatica

Tilia
Mollis
Pinguis

Fraxinus
Utilis haſtis

Cupreſſus
Atra
Funeſta

Caſtanea
Mollis
Alta

Geniſte
Lente

Ilex
Nigra

Populus
Candida

Menalus mons
Pinifer

Glans

Chaonia
Quercus

Arbutus
Horrida

Thus
Sabeum
Achaicum
Arabicum

Balſamus
Odorata

Achantus
Semper frondens.

Fraxinus
Ingens

Pix
Idea

Buxus
Pallida
Myrice
Humiles
Tenues

Siler
Molle

Coma
Lapidoſa

Sentes
Spinoſe
Acute

Taxus
Cyrnea
Olens

Uiburnum
Lentum

Uepres
Aculifera
Hirſuti

Prunus
Cerea

Achantus
Fruticulentus

Epitheta arborũ florũ ꝛ rerũ chronographicarũ.

Rubus
Asper

Morum
Sanguineum

Una
Racemifera
Genialis.

Rosa
Punicea.
Lutheola
Rubella.
Purpurea
Pestana

Lilium
Candidum
Candens

Viola.
Nigra
Pallens
Mollis

Ligustra
Alba

Caltha
Lutheola

Hiacynthus
Rubeus
Ferrugineus

Crocum
Lutheum.

Narcissus
Purpureus

Alga
Marina

Canna
Palustris
Palustris

Juncus
Mollis
Palustris

Amomum
Assyrium
Odoriferum

Carista.
Mollis

Saliunca
Humilis

Lolium
Infelix

Amaracus
Mollis

Apium
Amarum

Sardois
Amara

Ruseus
Torrida

Alga
Udis

Uerbena
Pinguis.

Papauer
Soporiferum
Cereale

Intyba
Amara.

Lens
Paludaca

Lupinus
Tristis
Amarus

Arundo
Fluuialis
Tenera
Palustris

Cassa
Viridis

Vlua
Marina
Palustris

Thimus
Hybla.

Serpillum
Olens

Thymbra
Salax.

Urtica.
Mordax
Sterilis

Uer.
Placidum.
Imbriferum
Florigerum.
Tepidum
Floridum.

Prata
Mollia.
Florea.
Gramina
Virentia

Cespes.
Viridis

Ros
Matutinus
Liquidus
Gelidus

Herba
Dulcis.
Mollis
Viridis
Rorida
Tenera

Fons
Limpidus
Liquidus
Vitreus
Lympidus
Nitidus
Mulcosus
Pellucidus
Argenteus

Hortus
Irriguus.
Floreus
Udus

Somnus
Dulcis
Almus. Altus.

Sopor
Placidus.
Blandus.
Profundus

Quies
Tranquilla
Secura
Ocyosa

Aurora
Croceo.
Rosida.
Luthea
Rosea
Aurea
Nitida
Fulgida
Ambrosia
Rubea

Dies
Almus
Lenis
Clarus
Nitidus
Lucidus

Estas
Puluerulenta
Torrida
Feruida
Spicea
Leta

Sol
Ardens
Rapidus

Ceres
Flaua

Arista
Hirsuta

Culmus
Fragilis

Calami
Leues

Messis.
Spicea

Stipula
Leuis

Epitheta rerũ chronographicarũ & topographicarũ.

¶ Ignis.
Rutilus
Canis
Lucifer

Autumnus
Pomifer
Pampineus
Vitifer

Vitis
Pampinea

Vua
Racemifera
Genialis

Poma
Mitia
Matura

Volema
Grandia

Campi
Plani
Pauli
Vacui
Patentes

Vma
Fragrantia
Spumantia

Prelum
Mustiflua

Arator
Curuus

Aratrum
Pandum
Reducum
Incuruum

Rastri
Tenaces
Graues

Cratis
Vimmea

Noualis
Culta

¶ Vomer.
Splendidus
Reduncus.
Splendens

Iugum
Pandum

Fimus
Pinguis

Terra
Ferax
Fertilis
Fecunda
Macra
Ieiuna

Hyems
Natalis
Ignaua
Sordida
Frigida

Bruma
Horrida
Gelida
Horrifera

Nubes
Aquosa
Atra
Densa
Fulca
Nigra
Caua
Circũuola
Vaga

Imber
Densus
Largus
Ater
Horrifer

Pruina
Cana
Matutina
Gelida

Gelu
Canum
Rigidum.

Glacies
Frigida

Stricta
Cerulea
Aspera

Grando
Horrida
Calamitosa
Crepitans
¶ Nix
Alta
Candens

Tempestas
Scua
Atra
Nymbosa

Torrens
Hyberna

Flumina
Montana
Gelida

Frigus
Penetrabile
Ignauũ
Pigrum

Stygia
Pendula
Astricta

Rura
Sordida

Nox
Atra
Gelida
Tacita
Silens
Soporifera
Furua

Tenebre
Terribiles
Inertes
Cece
Horrifere

Silentia
Alta

Luna
Noctiuaga

Pallida
Comigera
Biconis

Spedera
Cadentia
Ignicoma
Flammantis
Comata
Ignicrema
Fulgentia

Celum
Serenum
Apertum
Igniferum
Stelligerum
Igniuomum
Obductum
Nubilosum
Nubiferum

Nebula
Densa
Furua
Ceca
Obscura.

Locus
Inaccessus
Incultus
Desertus
Inuius
Infestus
Horridus
Teter
Asper

Regna
Hospita.

Terra
Inhospita
Manortis

Urbs
Munita

Fossa.
Preceps
Alta.

Arx
Turrita
Celsa
Summa

Epitheta rerũ topographicarũ et bellicarũ.

Turris
Aeria
Edita
Eminens

Mons
Pteruptus
Excelsus
Aereus
Nubifer
Arduus
Lapidosus

Vallis
Ima
Humilis
Pressa
Concaua

Clivus
Mollis
Facilis

Sylua
Opaca
Umbrosa
Frondicoma
Frondosa

Antrum
Nemorale
Arcuatum
Obductum

Lustra
Inuia
Auia

Latebre
Horrende
Horrifere

Species
Latentia
Metuenda
Formidanda

Rupes
Cauata
Precelsa

Specula
Alta

Regio
Inculta

Fera
Agrestis
Montuosa
Aspera

Gens
Fera
Belligera
Bellipotens
Inculta
Efferata
Crudelis
Scelesta
Cedis auida
Robusta
Ferox

Mensa
Fortis
Mauortia
Valida
Ingentia

Propugnacula
Alta
Celsa
Ingentia

Pontes
Pensiles

Porte
Pensiles

Templum
Ingens
Marmoreũ
Uetustum

Columne
Sublimes
Alte

Bisores
Aeree
Argentee

Testudo
Aurata
Irradians
Fulgens
Conuexa
Obducta.

Porticus
Ampli

Spacioſi
Uasti

Trabes
Aurate
Connexe
Ingentes

Lychni
Pensiles
Lucentes
Micantes

Opus
Celatum
Laboratum

Ignis
Eternus
Perennis

Adytus
Sacri

Tripodes
Uatigeri
Fatidici

Libamina
Sacra

Sortes
Ducte
¶ Oracula
Diua

Altaris
Fumantis
Uaporifere.
Thuricrema

Ære
Solemnes
Veſte

Manes
Cerulei.

Fruges
Salie

Uitte
Sacre

Flumina
Decliua

Ripa
Obliqua
Curua

Fluctus
Sinuoſi

Sinus
Reducti.

Ambitus
Ameni

Curſus
Celeres

Murmur
Leue
Dulce
Raucum

Gurges
Clarus
Nitidus

Portus
Tutus
Securus
Tranquillus

Secessus
Longus.

Rupes
Uaste

Equora
Tuta
Placida
Tranquilla.

Nemus
Umbrosum

Aque
Dulces

Nanes
Fesse

Littus
Curuum

Arena
Optata

Epitheta rerum topographicarū et bellicarum.

¶ Aura
Secunda

Statio
Gratissima

Nauis
Liburna
Cyprea
Biremis
Triremis

Anchora
Reducta
Tenax

Rudens
Iberica

Uela
Turgida
Plena
Tumida

Puppis
Celsa
Alta

Remi
Graues
Ualidi
Spumosi

Fluctus
Tumidi

Pinus
Nautica

Clamor
Nauticus

Pugna
Naualis

Certamen
Nauale

Mare
Uelinolum
Immensum
Uastum
Altum

Humor
Circuitus.

¶ Pelagus
Profundum

Equor
Apertum

Freta
Furibunda
Luctantia

Fluctus
Salsi

Uada
Salsa
Breuia

Saxa
Latentia

Scopuli
Infames
Sonātes

Carina
Cuma
Aduncа

Scylla
Cerulea
Rabida
Naufraga

Caribdis
Uorax

Monstra
Neptunea

Cassis
Marini

Tractus
Marini
¶ Uortex.
Rapidus

Tempestates
Sonore

Uenti
Luctantes
Rapidi

Turbo
Rapidus

¶ Trion
Nymbosus
¶ Hyades
Tristes
Imbriferi

Uergilie
Pluuiose

Sydus
Amycleum

Bellum
Horridum
Cruentum
Ferum
Flebile
Lachrymabile.
Sanguinolentum

Dux
Strenuus
Magnanimus
Inclytus
Egregius
Illustris

Miles
Barbarus.
Fortis
Acris
Animosus
Durus
Expeditus
Gregarius

Arma
Horrentia
Cruentata
Horrisona
Terrisona
Seua
Fera

Lacerti
Torosi
Ualidi
Robusti
Fortes

Ensis
Bellicus
Strictus
Tinniens.
Nudus
Nudatus

Comuscus

Telum
Uulnificum
Exitiabile
Fatiferum
Letiferum
Funestum
Letale
Penetrabile

Jaculum
Missile
Penetrabile.
¶ Galea
Cristata
¶ Hasta
Fraxinea
¶ Cuspis
Erata

Pharetra
Sagittifera

Sagitta
Scythica
Anglica

Ferrum
Durum
Rigidum
Insanum

Castra
Horrida

Tuba
Terrisona

Ira
Preceps

Furor
Insanus
Cecus
Seuus
Impius.

Uulnus
Graue
Letiferum
Letale
Furiale
Atrum
Seuum
Cruentum

Epitheta rerum bellicarum.

Tabificum	Crudelissima	Pauor	Ingens
Tabificum	¶Clades	Trepidus	
Inconsolabile	Miserrima		
Immedicabile	Ingens	Spolia	Manus
		Ampla	Parua
Sanguis	Suspiria		
Puniceus	Alta	Inuidia	
Purpureus		Tristis	Pugna
Roseus	Cura	Pallens	Acris
Rubicundus	Tristis	Pallida	Ambigua
Rutilus	Anxia	Macra	Pedestris
	Sollicita	Liuida	Equestris
Fatum	Insomnis	Felligera.	
Inexorabile			
Lachrymabile	Timor	Fuga	Signa
Doloriferum	Dubius	Turpis	Militaria.
	Sollicitus	Ignaua	
Lachryme	Metus		
Manare		Victoria	Custodia
Tepide	Dolor	Leta	Vigilans
Salse	Inconsolabilis	Triumphalis	
Obortæ		Palmifera	
	Meror		Hostile
Strages	Luctificus	Exercitus	Telum
Seuissima	Tristis	Numerosus	

De variandi formulis tam pedestri q̄ soluto sermone.

QUum innumeri (forme) sunt variandi modi quos probatorū authorū imitatione ⁊ frequēti et studiosa lectione potius q̄ formularū incultatione assegnaris: paucas hic e multis inseruimus quib⁹ iniciatis ad affluentiorem copiam emerges tandem modo nō remissam adhibueris diuini ingenij bene industriā. Quare hec tātilla velut p̄regustamēta (⁊ non illauta fortassis) p̄remisimus: quibus irritatus ⁊ allectus feruētius ad ampliora tibi incalescat desyderiū Quod si fructus quicq̄ ex his lucubratiunculis incōmodū cuiuis emergat pietati nr̄e feciſſe satis videbor

¶ Cicero tam ingenio ☞ arte prestantissimus magnopere studuit rem literariam ampliare.

¶ Prima variatio fiat in ntō. Cicero per syntheſin. id eſt conſtructionem: per omnes obliquos/verbo mutato in nomen verbale ſic.

Ciceronis tam ingenio ☞ arte preſtātis ſtudiū fuit rem literariam ampliare.
Ciceroni erat vehemens deſyderium
Ciceronem ſumma tenuit cupiditas
O Cicero inſatiabilis erat tua volūtas ampliandi rem literariam.
Cicerone quis ſtudioſior
A Cicerone ſumma adhibita eſt diligentia

¶ Secunda variatio ex equo ſic.

Tam ingenio ☞ arte
Cum ingenio tum arte
Et ingenio et arte
Ingenio pariter et arte
Ingenio ſimul et arte
Ingenio non minus ac arte
Ingenio iuxta ac arte
Ingenio nō ſecus ac arte
Ingenio haud aliter ac arte
Ingenio eque ac arte
Ingenio perinde ac arte
Cicero — Simul ingenio ſimul arte — preſtātiſſimꝰ plurimū ſtuduit rē literariā ampliare
Ingenio non magis ac arte
Ingenio nō amplius ac arte
Ingenio non plus ☞ arte
Vt ingenio ita arte
Ingenio haud inferior ☞ arte
Ingenio et idem arte
Pari vel ingenio vel arte
Ingenio non ſolum ſed etiā arte
Ingenio non tantū ſed etiam arte
Ingenio non modo ſed etiā arte
Arte nedum ingenio
Ingenioſiſſimus idem doctiſſimus

Ingenij non minoris preſtātie ac artis.
Ingenij equa cū artis preſtātia
Ingenij nō minoris ac artis preſtātia
De quo dubites an arte an ingenio preſtātior
De quo dubites an ingenij an artis maior eſt preſtātia.
Cicero — In quo ingenij preſtātia cū arte cōparanda certat.
Cuius ingenio ingenij preſtātia doctrine reſpondet.
Cuius ingenij preſtātia artem equiparat.
Qui artis preſtantiam cū ingenio equat.
Preter artem ingenio preſtans
Preterea ☞ qō ingenio etiam arte preſtans

Tertia variatio per synonymiam huius dictionis prestans.

Cicero tam ingenio q̄ arte valde

Prestans
Prepollens
Precellens
Excellens
Antecellens
Preniten
Precipuus
Singularis
Eximius
Egregius
Perspicuus
Illustris
Insignis
Preclarus

magnopere studuit reliter artē ampliare

Alia variatio per relatiuū et synonymiam verbi sic.

Cicero q̄ tam arte q̄ ingenio valde

Prestitit
Prepolluit.
Precelluit
Excelluit.
Antecelluit
Preniuit
Prelaxit
Prefulsit
Resplenduit

plurimū studuit reliterariā ampliare

Alia variatio per synonymiā substātiui in obliquo cū ꝺbo cōiūcti p Periphrasin.

Cicero quātā ingenij q̄ artis singularis

Prestantia
Excellentia
Politie
Candore
Nitore
Splendore
Magnitudine
Magnificētia
Claritate
Perspicuitate

prestitit plurimū studuit rem literariam ampliare.

Alia variatio p synthesin relatiui in gtō

Prestantia
Excellentia
Polities
Candor

Ciceronis insignis erat tã artis q̃ ingenij	Splendor Nitor Magnitudo Claritudo Perspicuitas	plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio p synthesin relatiui in dtõ.

Cicero cui erat singularis tam artis q̃ ingenij	Prestantia Excellentia Candor Polities	plurimum studuit ꝛc.

Alia variatio per synthesin relatiui in accusatiuo sic.

Cicero quẽ tã artis q̃ ingenij	Vitauit Omauit Decorauit Celebrauit	Prestantia Excellentia Candor Splendor Nitor Polities Magnitudo	plurimũ studuit ꝛc.

Alia variatio per synthesin relatiui in adiectiuum substãtiuo mutato in adiectiuũ neutrius generis p Hyperbolen.

Cicero quo tam arte q̃ ingenio nihil mortale	Prestantius Excellentius Candidius Splendidius Politius Perspicatius Magnificentius Magis perspicuum	plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio per cõparatiuũ vniuersale negatiuo adiuncto.

Cicero quo tam arte q̃ ingenio nemo nõ erat	Prestantior Excellentior Candidior Splendidior Politior Perspicatior	plurimũ studuit. ꝛc.

Alia variatio augendo cõparationẽ p adiuerbia multo et longe sit.

Cicero q̄ tam arte q̄ ingenio ceteris multo vel longe

Prestantior
Excellentior
Candidior
Splendidior
Politior
Perspicatior

plurimū studuit ⁊c.

Alia variatio p superlationē augēdo cū aduerbijs multo et q̄ sic.

Cicero q̄ tā arte q̄ ingenio multo vel⁹ q̄

Prestantissimus
Perspicacissimus
Splendidissimus
Politissimus
Excellentissimus
Illustrissimus
Preclarissimus

plurimum studuit ⁊c.

Alia variatio per verba suplationis cū aduerbijs multo/longe/et facile sic.

Cicero qui tā arte q̄ ingenio longe multo/facile

Prestitit
Uicit
Superauit
Excelluit
Antecellit
Prepollut
Preuertit
Preluxit
Antecesst
Anteuit

plurimum studuit. ⁊c.

Alia variatio per synonymiam huius aduerbij plurimum.

Cicero q̄ tam arte q̄ ingenio prestantissimus

Plurimum
Admodum
Mirū in modū
Summopere
Magnopere
Maximopere
Valde
Obnixe
Apprime
Oppido
Impendio
Maxime
Uehemēter
Iterū atq; iterū.

studuit rem literariam ampliare.

Alia variatio per synonymiam.

huius verbi studuit sic.

Cicero tã arte ẽ ingenio prestãtissim⁹

Studuit
Elaborauit
Insudauit
Inuigilauit
Applicuit animũ.
Adiunxit animum
Dedit operam summã.
Nauauit operam summã

vtrem literariam ampliaret.

¶Alia variatio mutando verbum in nomen verbale sic.

Ciceronis ẽ tã arte ẽ ingenio prestantissimus erat vehemens fuit

Studium
Labor
Industria
Opera
Diligentia
Deyderium.

vtrem literariam ampliaret.

Uel sic.

Cicero tã arte ẽ ingenio prestans summopere fuit.

Studiosus
Auidus
Cupidus
Diligens
Industriosus

in re literaria ampliãda.

¶Alia variatio per synthesin verbalis per omnes casus sic.

Cicero tã arte ẽ ingenio prestãtissim⁹ impendit plurimũ

Studij
Laboris
Industrie
Sudoris
Opere
Diligentie.

vtrem literariam ampliaret.

¶Alia variatio per synthesin dti sic.

Cicero tã arte ẽ ingenio prestãs intentus est ingenti.

Studio
Labori
Industrie
Opere
Diligentie
Sudori

vtrem literariam ampliaret.

¶Alia variatio per synthesin actiuus tato aduerbio in adiectiuũ sic.

Cicero tã arte q̃ ingenio pstãtissim⁹ adhibuit vel ipse dit

Summũ studium.
Maximũ laborem
Permagnã industriã
Ingentes sudores
Immẽsam diligentiã
Non paruã operam

in re literaria ampliandã

Alia variatio p̃ syntheſin ablti mutãdo infinitiuũ modũ in verbale ſic.

Cicero tã arte q̃ ingenio pstãtissim⁹ plectus est ingẽti

Studio
Labore
Industria
Sudore
Diligentia

ampliationẽ reiliterarie.

Alia variatio per ſynonymiam huius infinitiui ampliare.

Cicero tã arte q̃ ingenio pstãtissim⁹ summopere studuit

Ampliare
Amplificare
Locupletare
Ditare
Celebrare
Magnificare
Decorare
Ornare

rem literariam

Alia variatio mutando infinitiuũ ampliare in gerundiũ in di ſic.

Ciceroni q̃ tã arte q̃ ingenio pditũ erat summum studiũ

Ampliandi
Amplificandi
Locupletandi
Ditandi
Celebrandi
Decorandi
Exornandi

rem literariam.

Alia variatio mutãdo infinitiuũ ampliare in gerundiũ in dum.

Cicero tã arte q̃ ingenio pstãs summã adhibuit diligentiã ad

Ampliandum
Ditandum
Locupletandũ
Exornandum
Celebrandum.

rem literariam.

Alia variatio mutando infinitiuũ in gerundium in do.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissim⁹ adumpsit plurimũ studij in

Ampliando
Ditando
Locupletãdo
Exornando
Celebrando

rem literariam.

¶Alia variatio mutando gerundium in verbale accusatiui casus.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissim⁹ incredibilem quẽdam ardorem studiorũ

Ampliationem
Amplificationem
Locupletationẽ
Exornationem

rei literarie.

¶Alia variatio per syntheſin verbalis in ablatiuo.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissimus maximã fecit diligentiam in

Ampliatione
Amplificatione
Locupletatione
Exornatione

rei literarie.

¶Alia variatio mutando gerundia in cõiunctiuũ modũ verbi ſic.

Cicero nõ parũ laboris suscepit vt

Ampliaret
Locupletaret
Ditaret
Exornaret.

rem literariam.

¶Alia variatio per ſynonymia harum dictionũ rem literariam ꝛc.

Cicero tã arte q̃ ingenio p̃stãtissim⁹ plurimum studuit ampliare

Rem literariam
Romanam linguam
Latinam ſermonem
Latinam ſermonem
Latinam eloquẽtiã.

¶ Quum preclarissimi authores diuite vena prediti ad ingenij vires ostentandas nũc rem ita succincte et anguste cogunt et constringunt: vt quod demi possit sit nihil. Rursus rẽ (quis breuissimã) nũc ita dilatãt et locupletãt: vt qõ addi possit excogites nihil. Ut testantur Maronis experientie de ortu solis / de Iride / de gelu concreto. Subiecimus hic qualdã nostri ingenioli experientias de virtutis immortalitate. Ea demum gratia vt tã pedestri q̃ soluto sermone imitando discat iuuentus: rem (vel contractã) ampliare. et (velut protheos vultus) verborũ copia variare.

¶ Virtus immortalis.

Posteritate nitens omni duratior euo.
Altiuolans virtus non moritura viret.

¶ Alia variatio.

Virtutem excubie seruant vigilantius argo
Mortis ab interitu perpetua arce poli.

¶ Alia.

Insuperabilior virtus adamante superstes
Tempore perpetuo non cariosa viget.

¶ Alia.

Virtuti haud nocuit dirus rugosa senectus
Quin prestet semper firma vigore suo.

¶ Alia.

Amne soporifero passura obliuia nullo
Virtus perpetua laude camenda manet.

Callia.
Cuncta carybdeo mors que rapit ore voraci
In virtute queat iuris habere nihil.

Callia.
Haud acherontcas virtus vlsura paludes
Imperio viuit semper olympiaco.

Callia.
Non Erebi tristes virtus passura tenebras
In paradisiaca luce perenne nitet.

Callia.
Carcere cerbereo non vis adamantina claudat
Virtutem penetrãs quin volet athanatis.

Callia.
Hesperidum auricomis virtus prestãtior hortis
Cui vis perpetuum nulla virere rapit.

Callia.
Eugaddi superat fragrans opobalsama virtus
Que spirans redolet semper odore nouo.

Callia.
Fructiparens riguo virtus fecundior horto
Pululat eterno flore nitente virens.

Callia.
Pascitur ambrosie virtus cultissima succo
Perpetuo vt Daphne floret honore come

Callia.
Candidior niueis virtus est alba ligustris
Cui quam caries nulla nigrare queat.

Callia.

Extat hamadriadum virtus viuatior euo
Quã mortis munꝰ funera dira premant.

Callia.

Quẽ subit occasum sub Calpe hyperione natus
Non videt hunc virtus sed sine fine nitet.

Callia.

Cornigete Phebes mortalia cuncta sub axe
Vendicat at virtus viuere perpetuo.

Callia.

Stelliferi virtus arcem sibi poscit olympi
Haud phlegetonteis interitura rogis.

Callia.

Insatiabilibus qui faucibus exedit annos
Saturni haud virtus est peritura fame.

Callia.

Fulminea hanc orbis molem que tela ciclopum
Soluent virtutem non temerare valent.

Callia.

Nil terrestre vides quod non mors tabida perdet
Virtutis solide vita perennis erit.

Callia.

Virtutem obfuscet non vlla rubigo:beryllus
Siue vt crichreus prenitet vsq; lapis.

Callia.

Exitiale frigus non torridus officit estus
Virtuti:maneat quin sine fine viren.

Alia.

Irresolubilibus virtus clara euolat alis.
Lucida nec radijs cedit apollineis.

Alia.

Nititur ad metam natura mobile quoduis
At mete virtus nescia secla mouet.

Alia.

Lurida non Hecates viciarint carmine Philtra
Uirtutem: at floreus integra semper erit.

Alia.

Naturale suum centron quãdo appetit omne
Eternat virtus celifero orbe locum.

Alia.

Prorepit ad finem cũ nox lux mensis et annus
Irradians virtus fine carenda manet.

Alia.

Orcylios luctus virtus Niobeiq; dolores
Spernens: eterna felicitate salit.

Alia.

Prorsus cum superis eadem sortita potestas
Uirtuti vt nequeant posse subire neci.

Alia.

Sydereo solio virtus regina triumphans
Eterni imperij cum Ioue sceptra tenet.

Et sic de virtutis immortalitate dicta sufficiãt: sequiturq; de veterũ Romanorum magistratibus.

De magistratibus veterū romanorū.

De regibus.

ROmanum imperium primo reges habuere
Romulus his primus: Numa pōpiliusq; scōs
Hostilius Tullus: sequitur quē Martius Ancus
Post hunc Tarquinius priscus: dehinc Seruius ille
Tullius: extremus rex Tarquiniusq; superbus.

¶ Primo imperiū Romanū reges habuere. quorū primus fuit Romulus. Secundus Numa Pompilius. Tertiꝰ Tullus hostilius. Quartus Ancus martius. Quintus Tarquinius priscus. Sextus Seruius tullius. Septimus et vltimus Tarquinius superbus. Quū Roma auspiciis Romuli cōdita esset: iubinde reges eiꝰ imperium tenuerūt de quibus singulis epitomatū primo. Hec est prima etas populi Romani/et quasi infantia/quā habuit sub regibꝰ septem quadā fatorū industria tam variis ingenio: vt rei publice ratio q vtilitas postulabat. Nā qđ Romulo ardentiꝰ tali opus fuit vt inaderet regnū. Quid Numa religiosiꝰ rita res poposcit: vt ferox populus deorū metu mitigaretur. Quid ille militie artifex Tullus bellatoriꝰ viris q̄ necessarius vt acueret ratione virtutē. Quis edificator Ancus q vt vbē colonia extenderet: q ponte iūgeret: q muro tueretur. Jam vero Tarquinij ornamenta q insignia: quā tā p̄clpi populi addiderūt ex ipō habitu dignitatē. Actus a Seruio censius quid effecit nisi vt ipsa se nosceret respublica. Postremo superbi illius Tarquinij importuna dominatio nōnihil/immo plurimū profuit. Sic enī effectū est: vt agitatus iniurijs populus: cupiditate libertatis incēderetur. Hec ille.

De consulibus.

Regibus exactis Romana potentia binis
Consulibusq; cessit: quibus annua facta potestas
Damnent vel soluant quemuis per iussa senatus
Officio functi dicti sunt consulares.

¶ Exactis et expulsis regibus ob stupū Lucretie a sexto Tarquinio: filio Tarquinij superbi binis singulis annis cōsules creabātur. Eorū auctoritas annis pacto p̄durabat: quo cōpleto populus Romanus in cāpo Martio cōgregatus: de cōsulibus eligēdis in comitijs pertractabāt. Officiū consulum id erat: vt equi diligentia q opera vtilitatē et iussa senatꝰ. Eis cōcessa est potestas damnādi vel soluendi quēlibet: q duodecim holes fasces et secures manibꝰ gestā tesp̄ vtroq; cōsule tre solebāt: et hi lictores appellati sunt. Cōsules sunt dicti: q reipublice plurimū consulerent bini singulis annis creabātur. Hinc Romani annorū supputationē. rerūq; gestarū seriem q cōsules designabāt: vt grecip olympiades. Tps enī in quo qđ factū esset p eos q tum consules erāt significauerunt. Hinc p ola regiā potestatē sibi vendicarēt: legelata institutum est: vt puocatio ab eis ad populū esset: neue possent in caput ciuis Romani animaduertere sine iussu populi: solo hoc eis relicto cāpus Martiꝰ vt coercere possent: q vincula publica ducī iuberent. In cōsulatus dignitas cōsulis. Martiꝰ cāpus Rome erat sic dictꝰ q Martio consecratus esset. De quo Titꝰ Liuiꝰ. Ager tarquiniꝰ q inter vbē q Tyberim erat Martio cōsecratus: martiꝰ deiñcāpꝰ fuit. In eū q multitudinis capax erat) populus Romanꝰ ad eligendos magistratus cōuenire solebat.

De Lictoribus.

Bis ter lictores fasces virgasq; ligatas
Gestabant manibus p̄e cōsulibusq; mearūt

De magistratibus veterū romanorū.

Transuerso a licio dicti virgis de ligandis.

¶ Lictor magistratuū minister ac satelles erat dictus sic(vt nōnulli volūt) a ligādo vel q̄ virgarū fasces ligatos gerebāt lictores: vel q̄ cū magistratus populi romani virgis quenq̄ verberari iussissent: crura et⁹ ac manus ligare solebāt lictores. Alij alīo vel licio appellatū dicūt: q̄ lictores licio ex trāsuerso cincti erant. Erāt vtriq̄ cōsuli lictores. xij. Ceteris vero magistratibus quales sunt proconsules (q̄ extraordinariū gerūt consulatū) presides pretores: et id genus tantū ser.

De senatoribus.

Roma senatores centum primo sibi legit
Romulus iis⁹ author: post reges aucta ducentis
Hi dicti patres conscripti etate et honore
Vel parili cura: respublica q̄ regeretur
Iis⁹: veluti liberi: de iis⁹ patricij sua proles

¶ Senatores primo centū nūero per Romulū stabiliti sunt: deinde exactis regib⁹ nūero ducentū adaucti: et oēs hi patres conscripti nominati sunt: sine etate siue sīmilitudine cure q̄ sicuti parens liberos: ita ipsi rempublicā regebāt: de quibus Salustius. Delecti quib⁹ corpus animis infirmū: ingenij sapientia validū erat: reipublice consultabant. Hi vel etate: vel cure sīmilitudine patres appellabātur. Vocabāt cōscripti q̄ eorū nola aureis literis in quadam tabula cōscripta sunt. Eorū filij patricij dicebantur.

De Senatu.

Sancta senatorum collegia dicta senatus
Quorum perstabat vita durante potestas

¶ Senatus erat societas ac collegiū senatorū. Et aliq̄n senatus est collectiū et ſgnificat illā multitudinē senatorū: vt Senatus hoc agendū decreuit. Nōnunq̄ senatus capitur pro loco quo senatores conuenīebant ad consultandū de reipublice negocijs: vt hic. Oratione habuit in senatu. qđ sepe apud Ciceronē est inuenire: a tunc per metonomypam capitur contentū pro continente. Senatorum authoritas et dignitas eorum durante vita perstabat.

De dictatore.

Romano populo subito vis si accidit ingens
Vnde sequi clades videatur magna: creatus
Dictator fuerat: cui summa potentia regis
Summus honor⁹q̄ datus: cui dictatura manebat
Semestri spacio: minus aut plus res vbi poscit
Hinc equitum fuberat dictatorīq̄ magister
Sic ita militibus populo velut ille preesset.

¶ Dictator qđ a consule dicebatur cui⁹ dicto omnes audientes essent appellat⁹ est ratq̄ extraordinarius magistratus: tū solum cum vis aliqua maior repente obortu ingentē vrbi cladem minitari videretur creari solitus. habebat dictator ius animaduertendi in cuiusq̄ ciuis romani caput: nec ab eo prouocandi⁹ erat. Lictores et vniuersa regum insignia habebat: dictatori ceteros magistratus eligere

De magistratibus

licebat: a quibus dictādis quidā volūt dictatorē appellatū. Dicebat sibi dict magistrū equitū qui talis apud dictatorē erat quales apud reges tribuni equi scelerumq. Utq; dictatoris ius summum in populū: ita magistro equitū in oēs tes erat. dictatura sexto mense finiebatur/nunc citius/nunc tardius vt nece postulabat.

De imperatore siue duce.

Dux exercitui romano tempore belli
Imperator erat: populi arbitrio quoq; lectus
Consul/dictator/pretor/vel qui magis aptus
Cui summum imperium: cum bello finit idemq;.

Imperator is dicebatur qui perdurāte bello per at romano exercitui: electꝰ communi cōcordia populi: vel consul/dictator/pretor/ vel alius quilibet magistratus. Imperatoris appellatio tametsi diu militare officiū in bello fuisset: cōsuetudine tñ inducta est: vt hi reipublice romane gubernacula soli tenebāt: imperatorū nomen ad dignitatē translatum sit: regio more relecto: qꝫ post exactos reges octo romani habebatur. Quippe imperatores dicebātur q̄ senatus q populi romani iussu vt ducebant exercitus/vel prouincias administrabāt. Itaq; hi nō dñi erant sed ministri: ēque postea in tyrannidem versus sit. Huc magistratus q imperatoris nomen in eū translatum sit: qui romani imperij gubernacula tenet. Et quilibet imperator siue dux duos legatos habebat.

De tribunis plebis.

Cum plebs a patribus dissentit Roma tribunos
Plebis delegit: fuerat quis tanta potestas
Ut si non per eos essent consulta senatus
(Scripto a tergo) signata probata: habebātur
Irrita: curabant a vi defendere plebem.

In dissentione plebis a patribꝰ facti sunt tribuni plebis: quibꝰ maxima est tradita potestas quippe q̄ vocabatur ad eos: q̄ ola senatus cōsulta nisi eos approbarent q̄ subscriptione. Tum latere a tergo signata fuissent: habebātur irrita. Hi potissime plebem ne a patribꝰ opprimerētur tuebātur nobilitatis impetū reprimētes. Hi etiam liberi erāt et exempti in vrbe q̄ extra vrbem romā per vnū militare q̄ sacrosancti vocabātur. Et si magistratus alius eos cōtumelia vlla affecisset: truncus eius ceruix in templo Iouis cōsecrabatur quoru ministri viatores appellabātur.

De pretore.

Bellorum gratia cum consul abesset vterq;
Electus pretor: populo qui redderet iura
Et cohibere malos potuit seruare bonosq;.

Pretor quasi presto./magistratus populi romani creatus qui (cū cōsules ad vrbe bellorū gratia aliquo arcētur) institutus est: vt in vrbe ius redderet: flagitiosos plectebat q̄ innoxios sub euadat: q̄ vnicuiq; iusticiā administrabat: sicut nūc vrbiū prepositi et potestates id est qui funguntur auctoritate iuris reddēdi: eius officiū pretura dicebatur.

De prefecto annone.

Annone dictus prefectus: cui data cura
Urbi vt prospiciat frumentum: equo precioq;
Ut cogat vendi in medium claususq; proferri.

¶ Prefectus annone erat magistratus q̄ annone p̄ ipsius vrbis alimonia cōparan: deprepositꝰ fuit hic emēdi frumēti curā habebat: aduehi vndecūq; et aduectū iusto precio venire vendiq; faciebat. Si quis vltra necessitatē habebāt in medium cogebat proferri. Et hic peculiari nomine prefectus annone dicebatur.

¶ De prefecto vrbis.

Quādo magistratus aberāt reliqui data summa
Urbis prefecto dominetur in vrbe potestas
Defectus vrbis renouet domuumq; ruinas.

¶ Erat preterea apud romanos prefectꝰ vrbis q̄ totꝰ vrbis administrationē (absētibus maioribꝰ magistratibꝰ) habebat. Etꝰ etiā officiū erat munire ac restaurare omnes defectus vrbis aduenientes ꝛ cū superiores magistratus vrbe excesserant ipsius solus administratoꝛ cum rege manebat.

¶ De prefecto vigilum.

Prefectus vigilum preerat custodibus vrbis
Lustrando insidias nocturnas cura premendi
Huic data: deprensos claudendi in vincula fontes.

¶ Prefectus vigilū is erat q̄ multo presidio munitus vrbē noctu circuire: prohibere incendia/aut excitata extinguere/malefactores/fures/ceteros id genus homines nequitiā noctu exercentes cōprehendere ꝛ in vincula conijcere habebat.

¶ De pontifice.

Pontifices sacris preerant: ijs cura dabatur
Pontes restituant: ijs maioresq; minores
Qui reliquis preerat dictus fuerat quoq; summus.

¶ Pontifices dicebantur principes antistitū et sacrorū augurioꝝ: inter quos vnus summus pontifex maximus: siue pontificū rex ꝛ sacrorū habebatur pontifex a posse et facio vt plerisq; volunt: vela ponte et facio: vt Varro tradit. Nā pontificibus pons Sublicius primū est factus et postea sepe reparatus: necnon ceterorū pontificū restituendorū cura eis data erat. Erant aūt minores et maiores pōtifices inter quos vt dixi vnus summus: qui pontifex maximus siue summus pontifex dicebatur: quod a romanis veteribus sumptum/nostreq; religionis holes seruāt. Nā minores pontifices episcopos maiores pontifices et archiepiscopos: ꝛ papam maximū siue summū pontificem (q̄ ecclesie catholice presit) appellant. Inde pontificatus ipsius pontificis dignitas.

¶ De censoribus.

Censores dicti: quibus est concessa potestas
Ciuis romani cuiuluis pendere census
Pondera siccq; vias simul ornamenta stateras
Curare et mores: ius illis condere lustrum

De magistratibus

Censum agere quinto quouis anno: remouere
Quosq; minus dignos censebant esse senatu
Et quinquennali spacio censura manebat
Primo ijs deinde decē tantū vel mensib⁹ octo.

¶ Censores erant magistratus maxime authoritatis ⁊ prudētie: horū cura fuit estimationes/stateras/pōdera/ornamēta/vlasq; ciuitatis suburbiorū ⁊ municipiorum vbi finitimoū vt debite haberētur pertractare vrbis ⁊ ciuiū impēsas superuacuas resecare/moribus prefesse. Hi magistrat⁹ in initio suo q̄nquennio pdurabāt. postea decē et octo menses sibi statuti. Cēsores a cēsendo vocitati sunt: q; rē suam tāti q̄sq; estimare solitus sit: quāti illi censuissent. Hi cū ꝓpter diuturna bella cēsus estimatioq; rerū ac bonorū ꝑm quā tributa pendebātur: facta nō esset: consulesq; bellis impliciti ⅁ prestare non possent) cēsores creati sunt: qui quinto quoquo anno censum agerēt ciuiumq; romanorū nūerū facultatesq; recensei ēt: ⁊ a cēsu agendo censores appellati sunt. Cura deinde morū ac discipline romane huic magistratui tradita: intentūq; authoritas eorū creuit: vt sub potestate censoria esset ius priuatorū publicorūq; locorū: vectigal populi romani in senatū legere/senatus principem describere/censum agere/lustrū condere/equū adimere: ⁊ quos putasset dignos senatu amouere. Inde censura: dignitas censoris.

De Questore.

Questores dicti quibus vrbis cura peculi
Tradita querendi: et seruandi erariа: necnon
Urbis prouentus/vectigal: ⁊ rationes
Exigere assoliti: ac inquirere de malefactis.

¶ Questorū erat officiū inq̄rere reipublice rationes/vrbis romane vectigalia prouentusq; exigere: cōtrouersie ciuiū coram his agebātur ab his questionib⁹ et litibus finis aut sententijs aut aliter imponebatur. Questores per syncopā quasi questores dicti sunt. Virg. Quesito Minos vrnā mouet. Hi pecunie publice querēde ꝓpositi erāt: vectigalia agebāt ⁊ erariі curā habebāt: maleficia quoq; inq̄rere solebant ꝓpter qđ a questionib⁹ exercēdis nōnulli putāt questores appellatos. Legitur etiā questores a populo creatos fuisse: d̄ capitalib⁹ rebus preessent: et hi questores parricidij nuncupabantur. Inde questura questoris officium.

De interrege.

Dissidium quoties super ipsa comitia factum
Interrex populi consensu sepe creatus
Plena magistratu dignū cui facta potestas
Eligat: ad tempus tenеat sedem ve vacantem
Dictum interregnum/vacat hec quo tēpore sedes
Quod tum cessabat noua quando electio facta

¶ Interrex is dicebatur d̄ quotiesrtumultuatio aut dissidium inter ipsa comitia de aliquo magistratu eligēdo accideet populi cōsensu creatus est. Cui talē magistratum eligēdi tradita est potestas: vel d̄ loco illi⁹ magistrat⁹ pro tpe constitutus est. Inde interregnū est cum loco magistratus interrex creatur. Titus Liui⁹. Cum sine curruli magistratu respublica esset: patricij coiere ⁊ interregem creauere: cōtentio/cōsules ne an tribuni mīlitum crearentur in interregno rem cōplures dies te-

nuit. Proprie tamen interregnum appellatur id tẽpus quo regnũ vacat rege: hoc est antecẽ in demortui loco nouus rex preficeretur.

¶ De edilibus

Edibus ediles prẽerant sacris quoq; priuis
Hi vel aqueductus curabant atq; cloacas
Et loca cuncta vrbis seruanda a solderuina
Si pro syncero quicquã vendi vitiosum
Obtigit: imperium reddi cogebat eorum
Carmina sunt horum iussu recitanda theatro
Currules dicti sunt q curru veherentur.

¶ Ediles ab edib⁹ dicti sunt: magistratus erãt qui nõ modo sacrorũ sed etiã priuatorũ edifitiorũ curã gerebãt: ludos quosq; et ex qua cũq; causa instituere ad eos pertinebat. Comedie et tragedie edilitũ iussu recitabãtur: & loca in theatro assignabãtur. Si quis seruũ aut iumentũ morbosum vitiosum ve pro integro sanoq; vendidisset: edicto edilitũ emptori succurrebatur. Vt etiã curã gerebãt vt cloace & aquedu ctus ceteraq; edificia tã priuata q̃ publica: lauta/munda/& integra seruarent. Deniq; decẽ vitiosum pro syncero: fractũ pro integro venũdabatur: edilitũ imperio reddebatur. Idq; edilicii edicti dicebat. Et q̃ ediles sũ illa curruli vtebãtur salte patricij: ediles currules dicti sunt. Alij ex plebe ediles plebei dicti sunt: & hi nõ sedebant in currulibus. Edilitas/edilitatus/& edilicium est officiũ dignitasq; edilis.

¶ Chiliarcha. Cẽturio. Decurio.

Militibus prẽerat millenis chiliarcha
Centurio centum: denis sic decurioq;.

¶ Chiliarcha dictus qui mille militib⁹ pẽrat. dictus a chilos grece qõ est mille & archos qõ est princeps. Centurio centũ militibus presidebat. & hic grece hecatontarchos dictus. Decurio dictus q̃ decem militum princeps erat. & hic grece decarchos appellatur.

¶ Populus.

Est collectiuum populus quod continet omnes
Romanos ciues tam claros q̃ inferiores

¶ Populus nomen collectiuũ est sua appellatione. Romanos oẽs tã nobiles q̃ ignobiles cõplectens. Et diuidebatur in patres/patricios q̃ viros q̃ nobiliori genere orti et melioris erant conditionis: et in plebem que erant ignobilium. Inde plebei qui erant de plebe.

¶ Plebs.

Plebs populi pars est abiectior inferiorq;

¶ Plebs est pars populi inferior et abiectior ex ignobilibus constans. Plebs capit etiam pro vilior parte alicui⁹ multitudinis. Quidã⁹ de celicolis scribẽs ait. Dextra leuaq; deorum. Atris nobilitũ valuis celebrantur apertis. Plebs habitat diuersa locis: a fronte potentes celicole.

¶ Comitia.

Ipsa magistratus electio facta/locusq;

De magistratibus

Concio vel populi sunt dicta comitia: sicqz
Quo fieret: tempus fuerat quod eiqz statutū.

¶ Comitiū ōra conuentio: siue co dictū est q populus conuabat cōuenientibusqz statutis temporibus ad eligendos magistratus. Illa igitur populi congregatio comitiū cebatur/siue electio magistratus/siue locus in quo fiebat electio/siue tempus electionis. vnde dies comitiales dicti sunt.

¶ Magistratus.

Non solum officiū: sed quisquis fungitur ipso
Esto magistratus: collecti et officiales.

¶ Magistratus aliquādo concretū est/ q nō collectiuū et est aliquis officialis q dignitate fungens. Aliqn concretū et collectiuū: et tunc est officialiū collectio. Aliqn abstractum q tunc dignitatem ipsam significat.

¶ Legio.

Continuit peditum legio sex millia centū et
Hinc septingentos sic ter denos equitesqz.

¶ Legio erat militū cetus vltra sex millia: neqz plures septem millib⁹ neqz paciores sex millibus: sed inter duos illos terminos interceptū. Dicūt alij q sex millia sex centos et sexaginta sex cōtinuerit. Alijs placet (quib⁹ assentior) legione cōtineri peditū sex millia centū: q septingentos. xxx. eqtes: decēqz cohortib⁹ firmata erat legio.

¶ Cohors.

Continuit legio denos in sese cohortes.
Quarū prima equites quadragenos quoqz binos
Millenos pedites sic centū quinqz tenebat
Dehinc equites senos sexagenosqz secunda
Quingentos pedites quinquagenos quoqz quinqz
Tertia cū reliquis numero constabat eodem.

¶ Cohortes decē in se cōtinuit legio. Prima cohors equitib⁹ loricatis quadraginta duobus cōstabat. Peditib⁹ aūt mille centū qnqz. q hec milliaria dicebatur. Scōa cohors eqtes sexaginta sex: pedites aūt qngētos quinqginta qnqz habuit. q hec qngēta ria dicebat. tia/ q rta/ q cete eodē nūero q scōa ꝓstituūt. Peroptio i pmētarijs scribe

¶ Triumphus.

Hostibus euictis ingenti clade/vbi cessit
Romanis ducibus victoria leta: dabatur
Imperatori summo vel honore triumphus.
Vectus in aurato curru rutilante triumphans
Quattuor actus equis niueis/ precunte senatu
Ad capitolinas arces/ tauroqz litabat.

¶ Triumph⁹ summus apud romanos honor: q quidē duci romano ingēti victoria parta q graui clade hostiū illata: cū imēsa gloria dabat. Itaqz q triūphabat curru tauro q tuor albis eq⁹ vehebat q senatu pcūte i capitoliū duc⁹ tauro sacrificabat

veterum Romanorum.

¶ Quatio.

Hostibus haud cesis, tamen absq; cruore fugatis
Semper ouare duci victoria parta ferebat
Uno vectus ouans et equo: ad tarpeia saxa
Plebei aut equites hunc ducebant oue cesa.

¶ Quatio quoties non interfectis: sed fugatis hostib⁹ incruenta fuit victoria: duci prestabatur. Itaq; qui ouabāt vno vtebātur equo: a plebeis siue equitibus in capitoliū deducti: ex oue sacrificiū faciebant.

¶ Iusticiū erat tēpus q̄n iura in vrbe romana nemini reddebātur: periculosis reip. tēporibus et dubijs certaminibus: sed tota claudebātur et iurgia tacebāt quoniq; instans periculum tolleretur.

¶ Priuati ciues dicebātur q̄ nullū officiū publicū, nullū magistratū exercebāt. Publici vero qui officia gerebāt. Colonia erat cetus aut multitudo ciuiū trāsmissa in aliis senatus: ad inhabitandū ciuitates alienas: aut gratia custodiendi aut possidendi. et hi noui habitatores coloni dicebantur.

¶ Lex erat populi romani cōstitutio. Senatusconsultū erat decretū a senatu constitutū. Plebiscitū erat cōstitutio cōsensu plebis a tribunis ordinata. Decretū a decerno, sicut edictū ab edico: nola satis nota.

¶ Ciues romani tribus nobis vocabantur: sicut Publius Cornelius Scipio. Primū est prenomen. Secundū nomen. Tertium cognomē. A nōnullis additur agnomen. Et apud romanos historicos nobilia septimo breui notātur operepretiū est scire q̄ A. Aulus intelligitur. per Ap. Appius. per Fl. Flaui⁹. per M. Marcus. p S. Serui⁹. per T. Titus. per C. Celius. per S. Gaius. per Pu. Publius. per M. Decius. per L. Lucius. per Q. Quintus. per Sp. Spurius. per R. Roma. per Ro. Romani. per Pl. Pleba. per Rp. Respublica. per Con. Consulatus. per Se. Senatus. per Tr. Tribunus. per Se. con. Senatusconsultum. per A. Brutus. per Iu. Iudices. per Q. Quirites.

¶ Finis.

¶ Londini in edibus Winādi de Worde. Anno post virgineum partum. xxi. supra sesquimillesimum.

W X C
wynkyn
worde

Penitentias

¶ Peniteas cito libellus iste nuncupatur tractans compendiose de penitentia ⁊ eius circunstantijs, ac vitam peccatis deprauatam emendare cupientibus multum vtilis et necessarius.

C. 40. e 1
10.